

#terrorismi

Vallitsevat identiteetit ja representaatiot
suomenkielisessä terrorismin diskurssissa

Twitterissä

Aleksi Lehtiö

Pro gradu työ

Ohjaaja: Pia Olsson

Tammikuu 2018

Helsingin yliopisto

Filosofian, historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos

Tiedekunta/Osasto – Fakultet/Sektion – Faculty Humanistinen tiedekunta		Laitos – Institution – Department Filosofian, historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos	
Tekijä – Författare – Author Aleksi Lehtiö			
Työn nimi – Arbetets titel – Title #terrorismi – Vallitsevat identiteetit ja representaatiot suomenkielisessä terrorismin diskurssissa Twitterissä			
Oppiaine – Läroämne – Subject Kansatiede			
Työn laji – Arbetets art – Level Pro gradu -työ	Aika – Datum – Month and year Tammikuu 2018	Sivumäärä– Sidoantal – Number of pages 50	
Tiivistelmä – Referat – Abstract			
<p>Tutkielmani tarkastelee suomenkielistä terrorismin diskurssia Twitterissä. Aineisto sijoittuu ajanjaksolle ennen Tukholman terrori-iskua 7.4.2017 (19.3.-2.4.2017), sekä välittömästi iskun jälkeen (7.4.-9.4.2017). Aineistossa oli kokonaisuudessaan 2182 twiittiä. Tämän aineiston pohjalta tutkin, mitä identiteettejä kirjoittajat omaksuivat diskurssissa, sekä miten terrorismia representoitiin keskustelussa.</p> <p>Teoreettis-metodologisena viitekehyksenä tutkielmalle toimi diskurssianalyysi. Diskurssianalyysi perustuu käsitykseen siitä, että kieli ja muut semioottiset muodot, muodostavat diskursseja, jotka muokkaavat käsityksiämme, ja osittain myös muovaavat todellisuuttamme. Omassa tutkielmassani määrittelen diskurssit joukoiksi käsitteitä, joita käytetään kommunikoidessa jostain tietystä teemasta. Diskurssit elävät ja muokkautuvat, kun diskurssiin sisältyvät käsitteet vahvistuvat tai muuttuvat.</p> <p>Tutkielmassa osoitetaan, että suomalaiset kirjoittajat omaksuivat ennen kaikkea eurooppalaisen identiteetin verkossa käydyssä keskustelussa. Eurooppalainen identiteetti loi tiettyjä raameja, joiden kautta terrorismia lähestyttiin. Eurooppalaisten arvojen asemaa kuitenkin myös haastettiin diskurssissa, sillä terroriuhan koettiin vaativan tiukempia poliittisia linjauksia turvallisuuden takaamiseksi. Tukholman iskun jälkeen diskurssissa oli havaittavissa myös pohjoismaista identiteettiä. Iskun läheisyys näyttäytyi tavassa, jolla kirjoittajat osallistuivat keskusteluun.</p> <p>Jaoin aineistossa havaitut terrorismin representaatiot kahteen kategoriaan: eurooppalais-orientalistiseen ja eurooppalais-suvaitsevaiseen representointiin. Eurooppalais-orientalistinen representointi oli aineistossani huomattavasti yleisempää. Tämä representointi vastasi niitä piirteitä, joita orientalismissa on nähty usein liitettävän Euroopan ulkopuolisiin, esimerkiksi muslimimaailman, kulttuureihin. Orientalismi tarkastelee Euroopan suhdetta toisiin kulttuureihin imperialismin perinteen kautta. Orientalismissa nähdään, että toisia kulttuureja on esimerkiksi kuvailtu despoottisimpina, primitiivisimpinä ja mystisinä. Aineistoni eurooppalais-orientalistinen representointi esittikin terrorismin islamin muslimimaailman kulttuurin piirteenä, joka nähtiin takapajuisena ja yhteensopimattomana eurooppalaiseen liberaaliin yhteiskuntaan.</p> <p>Eurooppalais-suvaitsevainen representointi pyrki korostamaan, ettei terrorismiin ja terroristeihin tulisi liittää islamia, tai kulttuurisia taustoja laajemmin. Terroristien taustoissa pyrittiin myös ennemmin tarjoamaan muita syitä radikalisoitumiselle, kuin uskonto, kuten syrjäytyminen tai mielenterveyshäiriöt. Eurooppalais-suvaitsevainen representointi pyrki myös korostamaan terroristien tahtoa levittää pelkoa.</p> <p>Representaatioissa Tukholman isku kasvatti pakolaisten ja maahanmuuttajien osuutta diskurssissa. Arvioin iskun tekijän taustojen, sekä myös iskun läheisyyden kirjoittajiin, johtaneen kirjoittajien pyrkimykseen kohdentaa mahdollista uhkaa Suomessa myös tarkemmin. Lisäksi Tukholman isku kasvatti keskustelun määrää Twitterissä, sillä lähes saman verran twiittejä kertyi kolmen päivän sisällä iskusta, kuin 15 päivän aikana ennen Tukholman iskuja.</p>			
Avainsanat – Nyckelord – Keywords Diskurssianalyysi, sosiaalinen media, terrorismi			
Säilytyspaikka – Förvaringställe – Where deposited E-thesis			
Muita tietoja – Övriga uppgifter – Additional information			

Sisällysluettelo

1. Johdanto.....	1
1.1. Tutkimuksen taustat ja tutkimustehtävä	1
1.2. Analyttiset käsitteet ja teoreettinen viitekehys	3
1.3. Aineisto ja metodit.....	7
2. Eurooppalainen identiteetti.....	10
2.1. Eurooppalaisuuden juuret	10
2.2. Eurooppalaisuus terrorismin uhan alla	14
2.3. Tukholma: Iskut tulevat yhä lähemmäksi	17
3. Jihadistisen terrorismin representointi.....	23
3.1. Terrorismin uhka kasvattaa kategorisointia	23
3.2. Eurooppalais-orientalistinen representointi.....	29
3.3. Eurooppalais-suvaitsevainen representointi	33
4. Lopuksi	38
Lähteet	45
Sähköiset lähteet	45
Kirjalliset lähteet	46

1. Johdanto

1.1. Tutkimuksen taustat ja tutkimustehtävä

Ylen keväällä 2017 teettämän kyselytutkimuksen perusteella 54 prosenttia suomalaisista uskoi terrori-iskun tapahtuvan Suomessa vuoden sisään.¹ Suojelupoliisin 14.6.2017 julkaiseman arvion perusteella terrorismin uhka Suomessa oli kohonnut. Suomen profiili on kasvanut terroristisessa propagandassa, ja propagandassa kehoitetaan myös iskuihin Suomessa. ”Kohonnut” taso on kuitenkin toinen taso neliportaisessa asteikossa.²

Suomi oli keväällä 2017 mielenkiintoisessa asemassa, sillä se ei ollut joutunut terrori-iskun kohteeksi, mutta ulkomailla tapahtuvilla terroriteoilla on ollut vaikutus suomalaisten suhtautumiseen terrorismin uhkaa kohtaan. 7.4.2017 uzbekistanilainen 39-vuotias mies ajoi varastetulla kuorma-autolla väkijoukkoon Drottninggatanilla Tukholmassa.³ Tekijä oli käännytyspäätöksen saanut turvapaikanhakija.⁴ Iskun uhrimäärä oli lopulta 5 kuollutta ja 15 loukkaantunutta.⁵ Ylen teettämässä kyselyssä ilmeni, että Tukholman terrori-iskulla oli selkeä vaikutus suomalaisten suhtautumiseen terrorismin uhkaan (se nousi toiseksi korkeimmaksi koetuksi uhaksi yksilölle).⁶

Yhdysvaltalainen viestinnän tutkija Joseph Tuman toteaa, että terrori-iskuilla on aina useampi yleisö.⁷ Välittömien uhrien lisäksi iskut tavoittavat myös laajemman määrän ihmisiä, jotka voi jakaa eri yleisöihin. Esimerkiksi Tukholman iskulla voisi nähdä olleen yleisöinä ainakin välittömät uhrin, muut Ruotsin kansalaiset, poliittiset päättäjät, mahdolliset terrorismin tukijat, sekä kansainvälinen yleisö. Suomalaisten reaktioiden tutkiminen tarjoaakin mahdollisuuden tarkastella yleisöä, joka on suhteellisen etäinen iskujen välittömälle vaikutukselle.

¹ <https://yle.fi/uutiset/3-9580867>.

² http://www.supo.fi/terrorismintorjunta/terrorismin_uhka-arvio.

³ <https://www.is.fi/ulkomaat/art-2000005189119.html>.

⁴ <https://yle.fi/uutiset/3-9561161>.

⁵ <https://www.is.fi/ulkomaat/art-2000005189119.html>, <https://yle.fi/uutiset/3-9553968>.

⁶ <https://yle.fi/uutiset/3-9560214>.

⁷ 2009, 33.

Rajasin tutkielmani aineiston ajallisesti Tukholman terrori-iskun ympärille, sillä sen vaikuttavuutta on jo tutkittu kyselytutkimuksella.¹ Tämä tarjosi mahdollisuuden vertailla oman tulokulmani kautta syntyvää analyysia jo olemassa olevaan tietoon. Täten pystyin myös arvioimaan sosiaalisen median (etenkin Twitterin) soveltuvuutta ihmisten mielikuvien, asenteiden ja uskomusten tutkimiseen. Toivon tutkielmani tarjoavan tietoa sekä terrorismin pelosta ilmiönä suomalaisten keskuudessa, että myös sosiaalisesta mediasta asenteellisten trendien heijastajana.

Tarkastelen, kuinka ulkomailla tapahtuvat terrori-iskut vaikuttavat terrorismin pelkoon ilmiönä suomalaisessa yhteiskunnassa. Toteutan tämän tarkastelemalla diskursseja, jotka vallitsivat suomenkielisessä sosiaalisessa mediassa ennen ja jälkeen Tukholman terrori-iskun, ja peilaamalla näitä diskursseja laajempiin teorioihin eurooppalaisuudesta, orientalismista ja monikulttuurisuudesta. Tutkielmassani vastaan kahteen kysymykseen, Havoinneiden kummassakin mahdollisia eroja ennen ja jälkeen Tukholman iskun:

Tarkastelen ensinnäkin, mitä identiteettejä ihmiset omaksuvat terrorismin diskurssissa. Identiteetit tarjoavat näkökulman siihen, miten kirjoittajat lähestyvät ilmiötä, sekä mitkä asiat nousevat merkityksellisiksi. Kontekstualisoin tämän analyysin tarkastelemalla näiden identiteettien historiallista perspektiiviä, sekä esimerkiksi tunteiden vaikutusta.

Lisäksi tarkastelen, miten terrorismia representoidaan aineistossa. Representaatiot ovat vuorovaikutuksessa identiteettien kanssa, mutta samalla myös valottavat sitä, mihin laajempiin tietämisen resursseihin kirjoittajat nojaavat, ja liittävät diskurssia. Yksittäinen representaatio tarjoaa aina vain osan kokonaisuudesta, yhden näkökulman, ja täten representaatiot ohjaavat sitä, mikä päättyy diskurssin piiriin.

Aihetta ei ole tutkittu kansatieteessä, mutta esimerkiksi valtiotieteilijä Leena Malkki on tarkastellut terrorismia Suomessa, ja viestinnän tutkija Karina Horsti maahanmuuttajien ja turvapaikanhakijoiden representointia.²

¹ <https://yle.fi/uutiset/3-9560214>.

² Malkki 2011, Horsti 2013.

Lisäksi terroriuhan voisi nähdä olevan jo kiinteä osa suomalaisten maailmankuvaa. Yllä esitetty tutkimus osoittaa, että terrorismin pelko on kohtuullisen yleistä. Näin merkittävää asennetta suomalaisten keskuudessa on syytä tutkia. Uskon kansatieteen ja kulttuurisen otteen tarjoavan omaa näkökulmaansa keskusteluun aiheesta. Kansatieteen kiinnostus yhteisöjen arkisiin käytänteisiin tarjoaa näkökulmaa siihen, kuinka terrorismi mahdollisesti elää meidän arjessa, ja kulttuurinen ote kontekstualisoi näitä havaintoja kulttuurisiin immateriaalisiin merkityksiin ja laajempiin kokonaisuuksiin. Linaan kuitenkin tutkielmassani teoreettista pohjaa myös esimerkiksi viestinnästä, sosiaalipsykologiasta ja terrorismia käsittelevästä tutkimuksesta.

Myös tutkittavan aineiston muoto on yhteiskunnallisesti merkittävä, mutta kansatieteen parissa vähän käytetty. Pew Research Center on yhdysvaltalainen ajatushautomo, joka tuottaa esimerkiksi kyselytutkimuksia, väestön tutkimuksia ja median sisältöanalyysiä vallitsevista mielipiteistä ja trendeistä. Heidän tutkimuksen mukaan yhdysvaltalaisista yhä suurempi osa käyttää Twitteriä uutisten lähteenä – erityisesti kansainvälisissä uutisissa.¹ Twitter tarjoaa nopeaa tietoa taphtumista, usein vain minuutteja tapahtumahetken jälkeen, kuten esimerkiksi havaittiin tarkastellessa Twitter päivityksiä Gazan konfliktissa.² Twitterin merkitystä kansainvälisten uutisten synnyttämässä diskursissa ja sitä kautta suomalaisten muodostamissa merkityksissä maailman tapahtumista ei tulisi aliarvioida.

1.2. Analyttiset käsitteet ja teoreettinen viitekehys

Pohjana tutkielmalleni on Tumanin määritelmä terrorismista kommunikaatioprosessina. Terrori-iskulla voisi täten nähdä olevan ainakin kolme vaihetta. Tuman näkee, että terrorismissa iskun tekijä ensiksi koodaa viestin (encodes). Tällöin hän yksinkertaistaa viestinsä toiminnaksi (väkivallaksi). Toisessa vaiheessa viestin vastaanottaja tulkitsee viestin (decodes). Vastaanottajia tälle viestille ovat

¹ <http://www.journalism.org/2015/07/14/the-evolving-role-of-news-on-twitter-and-facebook/>.

² Zeitsoff 2011, 943.

kaikki, jotka kuulevat iskusta. Kolmannessa vaiheessa vastaanottaja tekee päätöksen siitä, mitä viestillä tekee.¹

Tukholman terrori-isku on siis määritelmässäni vain yksi osa laajempaa ilmiötä. Isku oli yksittäinen viesti, joka tulisi sitoa laajempaan kontekstiin. Twitterissä tapahtuman jälkeen käyty suomenkielinen keskustelu on, itse teon ohella, yhtä lailla osa terrorismin ilmiötä, niin kuin sen määrittelen.

Tarkasteltaessa terrori-iskujen vaikutusta suomalaisten mielipiteisiin tulee huomioida pääsääntöinen tiedonlähde tapahtumiin, media. Media tuo kaukaisetkin tapahtumat meidän tietoisuuteemme, asettaen meidät todistajiksi tapahtumille. Tutkimuksessa on käytetty termiä *media witnessing*, mutta Frosh ja Pinchevski jakavat todistamisen kolmeen osa-alueeseen: *in* (mediassa), *by* (median toimesta) ja *through* (median kautta).² Ensimmäiset kaksi osa-aluetta kuvastavat median roolia (keitä todistajia esitetään mediassa sekä miten media tulkitsee itse tapahtumia), kun taas kolmas koskee uutisoinnin vastaanottajia ja tulkitsijoita – meitä. Oma aineistoni tarjoaa enimmäkseen vastauksia kolmanteen osa-alueeseen, ja on myös tutkimuskysymysteni fokus.

Tutkimukseni hyödyntää diskurssianalyysiä teoreettis-metodologisena viitekehyksenä. Diskurssianalyysiä on kansatieteessä hyödyntänyt esimerkiksi Arja Turunen.³ Tutkimus nojaa teoriaan siitä, että kielenkäyttö (ja diskurssi) osittain myös rakentavat meidän todellisuuttamme ja näin sekä vaikuttavat että muokkaavat omaa näkemystämme.⁴ Suomalaiset kielitieteilijät Sari Pietikäinen ja Anne Mäntynen näkevät, että diskurssille on kriittisen diskurssintutkimuksen perinteessä kaksi merkitystä: yleisilmaus ”diskurssi”, sekä määrällinen ilmaus ”diskurssi/diskurssit”. Ensimmäinen kuvastaa prosessia, jonka kautta puheillamme ja teoillamme on vaikutusta esimerkiksi käsitykseemme todellisuudesta. Toinen merkitys tarkoittaa yhteisössä vallitsevia käytänteitä jostain asiasta puhuttaessa.⁵

¹ Tuman 2009, 32-33.

² 2009.

³ 2011.

⁴ Esim. Turunen 2011; Johnstone 2005.

⁵ 2009 26–27.

Tutkielmassani viittaan diskurssilla jälkimmäiseen määritelmään, sillä vallitsevat käytänteet ovat tutkimuskohteenani, kun taas ensimmäinen määritelmä kuvastaa prosessia, joihin nämä käytänteet tulisi liittää. Diskurssit eivät ole kiinteitä tai pysyviä. Ne ovat semioottinen osa laajempaa sosiaalista kanssakäymistä, jossa uusia sosiaalisia teemoja, suhteita, identiteettejä ja rakenteita muodostuu.¹ Diskurssit muodostuvat verbaalista osuudesta meidän sosiaalista kanssakäymistä, ja tarkastellessamme yksittäistä määrällistä diskurssia, tarkastelemme kaikkea verbaalista kanssakäymistä, jota liittyy tiettyyn aiheeseen.

Määrittelen diskurssin joukoksi käsitteitä, joita käytetään kommunikoidessa jostain yksittäisestä teemasta. Eli terrorismin diskurssi sisältää kaiken kommunikaation, jonka voi nähdä käsittelevän terrorismia. Tämän kommunikaation sisällä eri käsitteillä (sanoilla, kuvilla jne.) on eri valta-asemia (riippuen esimerkiksi siitä kuinka paljon niitä käytetään).

Diskurssit luovat puitteet meidän käsityksmaailmallemme.² Se, mitä kerrotaan, ja millä tavoin, vaikuttaa meidän tapaamme hahmottaa maailmaa. Diskursseissa oleellista onkin, miten käsitteitä käytetään, sekä mitkä käsitteet ylipäättänsä valikoituvat diskurssiin, ja mitkä eivät. Pietikäisen ja Mäntynen mukaan diskurssin valikoivasta luonteesta ja kielenkäyttötilanteista muodostuu leikkauspiste, jota he kutsuvat representaatioksi. Representaatio tarkoittaa kirjaimellisesti uudelleen esittämistä. Aina kun esitämme jotain uutta, hyödynnämme siinä vanhoja esityksiä ja niiden resursseja.³

Tarkastelen siis terrorismin diskurssia, jonka määrittelen yhdeksi laajaksi kokoelmaksi käsitteitä. Nämä käsitteet muodostavat kuitenkin keskenään useampia representaatioita, jotka ovat vuorovaikutuksessa keskenään, ja hyödyntävät aiempia esityksiä ja näiden resursseja. Näiden laajempien resurssien kautta on mahdollista löytää yksilön ja yhteisön välinen leikkauspiste. Kielenkäytössä on aina olemassa

¹ Chouliaraki & Fairclough 1999, 38.

² Esim. Turunen 2011; Johnstone 2005.

³ Pietikäinen ja Mäntynen 2009, 56.

yksilöllinen kielenkäyttäjän mikrotaso, mutta siitä heijastuu myös laajempi yhteiskunnallinen makrotaso.¹

Ymmärtääksemme diskursseihin sisältyviä käsitteitä määrittelen käsitteille denotaation ja konnotaation. Ranskalainen semiootikko Roland Barthes kehitti ajatuksen merkityksellistämisen kahdesta tasosta. Ensimmäisellä tasolla on symbolin tai merkin niin kutsuttu ilmisältö eli denotaatio. Konnotaatio viittaa kulttuurisesti sidonnaiseen tulkintaan, jonka yksilö tekee symbolin tai merkin ilmisällön pohjalta.² Konnotaatio on itse ilmisältöä laajempi merkitys, jonka käsitteen esittäjä ja vastaanottaja liittävät siihen. Käsitteen konnotaation voisikin nähdä viittaavan niihin laajempiin resursseihin, joihin representaatio nojaa.

Määrittelen lisäksi vielä identiteetin. Social Identity Theory (SIT) näkee yhteiskunnan koostuvan sosiaalisista kategorioista, jotka asettuvat hierarkkisesti valta-asemiin. Sosiaaliset kategoriat muodostuvat esimerkiksi etnisyyden, uskonnon tai sukupuolten välille.³ Yksilön kokemusta kuulumisesta johonkin ryhmään tai sosiaaliseen kategoriaan kutsutaan sosiaalisiksi identiteetiksi.⁴

Sosiaaliset kategoriat saavat merkityksensä suhteessa toisiin kategorioihin.⁵ Sosiaaliset kategoriat muodostavat ryhmiä. Tämä tapahtuu prosessin kautta, jota kutsutaan itse-kategorisoinniksi. Itse-kategorisoinnin kautta yksilöt korostavat itseään ja muita sosiaaliseen kategoriaan kuuluvia yksilöitä yhdistäviä piirteitä sekä itseään ja toisiin sosiaalisiin kategorioihin kuuluvia yksilöitä erottavia piirteitä. Tämän korostamisen kautta muodostuu käsitys sisäisestä (in-group) ja ulkoisesta (out-group) ryhmästä. Ryhmän sisällä prototyyppiset jäsenet, eli jäsenet jotka parhaiten edustavat kategorialle liitettyjä piirteitä, nauttivat suuremmasta valta-asemasta suhteessa muihin. Vahvasti prototyyppiset jäsenet nähdään keskeisinä ryhmälle, kun taas vähemmän prototyyppiset jäsenet koetaan olevan periferiassaa.⁶

¹ Pietikäinen ja Mäntynen 2009, 18.

² http://oppimateriaalit.internetix.fi/fi/avoimet/0viestinta/tiedotusoppi/p2_media-analyysi/3_kuva-analyysi/5_sem.tulkintaa.

³ Hogg & Abrams 1988, 13.

⁴ Stets & Burke 2000, 225.

⁵ Stets & Burke 2000, 225.

⁶ Goldman & Hogg 2016, 544–545.

Itse-kategorisointi, sekä prototyyppisyyden luoma valta-asema, ohjaa ihmisiä myös käyttäytymään valikoidun sosiaalisen identiteetin mukaisesti. Täten identiteetti on joukko piirteitä, joita ihmiset liittävät itseensä, sekä joukko toiminta- ja tulkintamalleja sosiaaliseen vuorovaikutukseen.

Pietikäinen ja Mäntynen näkevät, että yksilö neuvottelee identiteetistään kielen kautta vuorovaikutuksellisesti, mutta itse kieli rakentaa, tulkkaa ja ylläpitää sitä.¹ Täten identiteetin voisi nähdä ohjaavan ihmisiä myös käyttämään kieltä, jollain ennalta määritellyllä tavalla.

Määrittelen identiteetin joukoksi piirteitä, joita yksilöt omaksuvat liittäessään itseään johonkin sosiaaliseen kategoriaan, sekä toimintamalleiksi, joilla yksilö kohtaa tilanteita ja käyttää kieltä. Identiteetti on ikään kuin linssi, jonka kautta yksilö määrittelee itseään ja ympäristöään. Identiteetin kautta meidän on mahdollista tarkastella tapaa, jolla kirjoittajat aineistossa lähestyvät terrorismia ilmiönä, ja osallistuvat terrorismin diskurssin rakentamiseen.

1.3. Aineisto ja metodit

Kansatieteelliselle tutkimukselle twiitit muodostavat kuitenkin tietynlaisen haasteen. Twiittien rajallinen pituus tekee niistä aineistoa, joka eroaa perinteisestä kansatieteellisestä aineistosta, jossa pyritään esimerkiksi rikkaaseen havainnointiin ja haastatteluihin. Olen tasapainottanut tätä ottamalla suuremman määrän twiittejä aineistooni. Aineiston luonne myös mahdollistaa sähköisten analyysimenetelmien soveltamisen aineiston tarkasteluun.

Halusin aineistooni välittömän reaktion Tukholman iskuihin sekä noin samankokoisen aineiston ajalta ennen iskua. Hankin aineiston käyttämällä Twitterin omaa tarkennettua hakukonetta.² Hain aiheeseen liittyvillä hakusanoilla³ twiittejä kerätäkseni aineiston iskun välittömästä reaktiosta (7.–9.4.2017). Aloitin hakemalla

¹ 2009, 64.

² <https://twitter.com/search-advanced?lang=fi>.

³ muslimi, OR islam, OR islami, OR terrorismi, OR terroristi, OR isis, OR isku, OR jihad, OR jihadismi, OR radikaali, OR koraani, OR uskonto

ajanjaksolta twiittejä, joissa esiintyi ”Tukholma” tai ”terrorismi”. Näiden twiittien perusteella lisäsin hakusanoja, jotka olivat esiintyneet ensimmäisissä twiiteissä. Hakuehdoissa oli lisäksi määrittely ottaa huomioon vain suomenkieliset twiitit. Haku tuotti 1174 tweettiä.

Halusin hyödyntää iskua edeltäneessä aineistossa samaa ajanjaksoa, jolla Yle oli teettänyt kyselynsä (29.3.–4.4.2017). Alun perin viiden päivän haarukka (29.3.–2.4.2017) tuotti kuitenkin vain 352 twiittiä. Laajensin haun 15 päivälle (19.3.–2.4.2017) ja poistin ”isku”-sanon hakuehdoista. Haku tuotti 1008 twiittiä.

Aineistossa on siis kokonaisuudessaan 2182 twiittiä. Lähestyin aineistoa ensin lähiluvulla. Lähiluku on alun perin kirjallisuudentutkimuksessa kehittynyt menetelmä tekstin analyysiin. Keskeistä siinä on aineiston useampi lukukerta. Kulttuurintutkimus on omaksunut menetelmän yhdistämään poikkitieteellistä kulttuurintutkimuksen käsitteistön vankkaan empiriseen pohjaan. Teosnäkökulma on lähestymistapa lähilukuun, jossa tutkimuksen aikana tekstit nostetaan erilleen, metodologisesti eriteltyä laajemmasta kokonaisuudesta.¹ Lähiluku ja teosnäkökulma soveltuvat hyvin aineistoni analyysiin, sillä yksittäisiä twiittejä tulisikin tarkastella myös itsenäisesti. Nämä itsenäiset twiitit voi sittemmin liittää laajempaan kontekstiinsa, vertailla toisiin, sekä toistuvasti uudelleen tulkita muiden tekstien ja havaintojen valossa.

Kävin aineistoni kertaalleen läpi havainnoiden. Ensimmäinen lukukerta jo itsessään tuo mukanaan tutkijan ennakoasenteita ja -odotuksia aineistoon, joten sitä ei voi koskaan tulkita puhtaaksi tai viattomaksi.² Myös omassa lukukerrassani ennako-odotuksia ja -luuloja oli kertynyt kenttään tutustumisen, sekä siihen pohjautuneiden hakusanojen perusteella. Nämä hakusanat varmistivat, että löytäisin aineistoon aihepiiriin liittyviä twiittejä, mutta toisaalta myös määrittelevät mahdollisia teemoja. Lähiluvussa ensimmäinen lukukerta ei kuitenkaan tyypillisesti ole yhtä syvällistä tiedostavaa lukemista.³ Myös omassa tutkimusprosessissani ensimmäinen lukukerta tarjosi havaintoja, joita lähdin haastamaan myöhemmillä toistuvilla lukukerroilla.

¹ Pöysä 2010, 331, 338, 333, 337.

² Pöysä 2010, 339.

³ Pöysä 2010, 339.

Ensimmäisen lukukerran jälkeen yhdistin tekemäni havainnot sähköiseen analyysiin, jonka toteutin R-ympäristössä. R on ilmainen tilastolliselle analyysille ja kaavioille suunniteltu sähköinen ympäristö, jota on mahdollista laajentaa useilla eri paketeilla.¹ Käytin enimmäkseen tekstilouhintaan suunniteltua tm-pakettia². Muodostamalla kaikista aineistossa esiintyvistä termeistä matriisin (toisella akselilla termi, toisella dokumentti, eli tässä tapauksessa yksittäinen twiitti), on mahdollista laskea, kuinka usein mikäkin termi esiintyy aineistossa. Tämän lisäksi tarkastelin, mitkä termit esiintyivät usein samassa twiitissä.

Ensimmäisen lukukerran ja R-ympäristössä tehdyn analyysin perusteella aloin koodaamaan ja tematisoimaan aineistoani. Kun minulla oli käsitys eri teemoista, joita aineistosta löytyi, hyödynsin LINUX-järjestelmän ”kuorta” (peruskomentokieltä) bashia³ aineiston tarkempaan tarkasteluun. Grep-komento mahdollistaa niiden rivien noutamisen tekstitiedostoista, joilla määritellyt termit esiintyvät.⁴ Tämän kautta pystyin ryhmittämään temaattisesti twiittejä sekä toteuttamaan uusia lähilukukertoja, teema kerrallaan. Lähiluvussa tässä vaiheessa siirrytään Syntagmaattisesta tarkastelusta, eli tekstien tarkastelusta ketjuna, paradigmaattiseen tarkasteluun, jossa tekstiä ja sen osia vertaillaan ja rinnastetaan keskenään.⁵ Tämän prosessin kautta syvensin ymmärrystäni aineistoon.

Vertailllessani aineistoa ennen ja jälkeen Tukholman iskun tein myös Latent Dirichlet Allocation (LDA) aihehallintamista. LDA:ssa jokaisessa tiedostossa nähdään olevan useita aiheita ja jokaisen termin nähdään liittyvän johonkin aiheeseen.⁶ Toteutin LDA analyysin R-ympäristön topicmodels-paketilla⁷. Käytin LDA-analyysiä suunnan näyttäjänä, jonka jälkeen toteutin lisää lähilukua aineistosta. Käyttämäni sähköiset analyysimenetelmät tarjoavat hyvin rajoitetun kontekstin termeille, joten suhtauduin niihin enimmäkseen analyysin herättäjinä. Heijastin näitä

¹ <https://www.r-project.org/about.html>.

² <https://cran.r-project.org/web/packages/tm/tm.pdf>.

³ https://www.gnu.org/software/bash/manual/html_node/What-is-Bash_003f.html.

⁴ <http://www.tldp.org/LDP/abs/html/textproc.html>.

⁵ Pöysä 2010, 341.

⁶ <https://www.kdnuggets.com/2016/07/text-mining-101-topic-modeling.html>.

⁷ <https://cran.r-project.org/web/packages/topicmodels/index.html>.

havaintoja aineiston lähilukuun, joka joko tuki tai kumosi alkuperäistä analyysiä. Tämän vuoksi myös tutkielmassani lähiluku esiintyy aineiston käsittelyssä.

Aineistoni luonne herättää tiettyjä eettisiä kysymyksiä. Vapaasti luettavissa olevat organisoidut sivustot (eli erillistä kirjautumista vaatimattomat organisoidusti tietoa luovat sivustot) usein luokitellaan julkiseksi tiedoksi, joka on vapaasti tutkijan käytettävissä.¹ Täten pystyn toteuttamaan tutkimukseni ilman erillisen luvan pyytämistä. Tämä kuitenkin samalla tekee henkilöiden anonymisoinnista mahdotonta. Pelkkä käyttäjänimen muuttaminen ei auttaisi, sillä teksti olisi helppo sitoa todelliseen käyttäjään sähköisen haun avulla. Tämän vuoksi tutkijana minulla on tärkeä vastuu käsitellä aineistoani ja analyysiani ihmisarvoa kunnioittaen, ja esittää havaintoni arvottomatta ihmisiä ja heidän näkemyksiään.

Tutkielman toteutuksen ohella ylläpidin blogia, johon kirjoitin lyhyempiä tekstejä aineistoni käsittelystä.² Nämä tekstit tarjosivat runkoja tutkielmani tekstille, joita laajensin lopulliseen työhöni.

2. Eurooppalainen identiteetti

2.1. Eurooppalaisuuden juuret

Aineistossani terrorismia lähestytään enemmän eurooppalaisesta, kuin suomalaisesta näkökulmasta. Eurooppalaisia arvoja mainitaan suoraan 812 twiitissä, kun taas Suomi tai suomalaiset mainitaan vain 304:ssä. Keskustelu kiinnittyy niihin arvoihin, jotka liitetään nykyisin EU:hun. Lähestyn tätä näkökulmaa identiteetin kautta

Ehn & Löfgren näkevät identiteetin rakentamisen dynaamisena prosessina.³ Stuart Hall on esittänyt, kuinka myös meidän käsityksemme identiteetistä on muuttunut yhteiskunnallisen kehityksen myötä. Postmodernissa maailmassa ei

¹ Kuula 2006, 171.

² <https://terrorismi.blogspot.fi>.

³ Ehn & Löfgren 2001, 64.

enää puhuttu identiteetistä, vaan useista kilpailevista identiteeteistä, ja subjektina valitsemme tilannekohtaisesti identifioitua johonkin näistä.¹

Valtiotieteilijä Alexander Wendt näkee, että on olemassa kahdentasoisia identiteettejä, korporatiivinen (yksilöllinen) identiteetti ja useita sosiaalisia identiteettejä. Korporatiivinen identiteetti on yksilön näkemys itsestään yksittäisenä toimijana, kun taas sosiaaliset identiteetit kuvastavat yksilön suhdetta muihin. Sosiaalinen identiteetti muodostuu, kun yksilö tarkastelee itseään toisten näkökulmasta.² Ihmisellä on useita kilpailevia sosiaalisia identiteettejä, joita tämä omaksuu tilanteen mukaan perustuen siihen, miten uskoo toisten käsittävän tämän. Nämä sosiaaliset identiteetit muodostavat kuvan minusta/meistä eri tilanteissa, määräävät paikkamme yhteiskunnallisissa rakenteissa ja tarjoavat jaettuja oletuksia ja uskomuksia, joita hyödyntää kanssakäymisessä.

Me liitämme itseämme ja toisiamme laajempiin sosiaalisiin ryhmiin, joiden perusteella ohjaamme omaa toimintaamme ja suhtautumistamme tiettyyn suuntaan. Identiteeteillä on siis paljon vaikutusta omaan toimintaamme, eivätkä ne välttämättä ole meille henkilökohtaisia vaan laajemmin yhteiskunnallisesti muodostuneita. Identiteettien luomat käyttäytymismallit konkretisoituvat kielenkäytössä, tavoissa esittää tietoa.³ Representaatiot ammentavat laajemmista esittämisen resursseista, joita identiteetit valikoivat.

Tarkasteltaessa Euroopassa tapahtuneita terrori-iskuja tulee huomioida suomalaisten läheisyydestä itse tapahtumiin. Meillä on maantieteellinen käsitys Euroopasta, johon Suomi ja näiden iskujen uhrin kuuluvat. Se muodostaa myös kulttuurisen rajan, jota aineistossa kirjoittajat vahvistavat. Suomalaisina kirjoittajat omaksuvat suomalaisuutta laajemman identiteetin aineistossa, koska tapahtumat sijoittuvat suomalaisuuden rajojen ulkopuolelle. Sen sijaan, suomalaiset voivat omaksua eurooppalaisen identiteetin, jonka rajojen sisälle tapahtumat sijoittuvat. Tämä raja konkretisoituu esimerkiksi seuraavissa twiiteissä:

¹ Hall 1999, 20–23.

² 1994, 385.

³ Pietikäinen & Mäntynen 2009, 63.

*Tukholman uhrien muistoksi, miksi ei Pietarin? #Tukholma #Pietari #terrorismi*¹

*EU-komission puheenjohtaja: "Isku yhteen maahan on isku kaikkia vastaan"*²

*#Eurooppa taas iskun kohteena. Euroopan johtajat reagoivat. #Lontoo #Britannia
#Tanska #terrorismi*³

Ensimmäisessä twiitissä puhuja kummastelee, miksi yleisessä reaktiossa keskitytään Euroopan rajojen sisälle enemmän, kuin sen ulkopuolelle. Vaikka kirjoittaja toivoisi tämän rajan hälventämistä, nostamalla sen esille hän myös konkretisoi sen olemassa olon. Suurempi tunnereaktio Tukholmaa, kuin Pietaria, kohtaan oli myös havaittavissa aineistosta laajemmin. Aineistossa Pietari esiintyi 34:ssä twiitissä, kun taas Tukholma mainittiin 437:ssä. Kahdessa seuraavassa twiitissä havainnollistuu, miten iskut yhdessä Euroopan maassa nähdään laajemmassa, eli Euroopan laajuudessa, kontekstissa. Kolmas twiitti näkee "Euroopan" iskun uhrina, ja kirjoittaja jää odottamaan Euroopan johtajien reaktiota. Twiitit edustavat näkökulmaa, jossa tapahtumien nähdään liittyvän laajempaan eurooppalaiseen kontekstiin. Toisessa twiitissä EU-komission puheenjohtaja verbalisoi tämän saman.

Englantilainen historioitsija Denys Hay on tarkastellut Euroopan käsitteen ja symbolin syntyä. Ymmärrys Euroopasta muodostui pitkään sitä yhdistävän kristinuskon kautta, mutta 1500-luvun tutkimusmatkailu ja kasvava tietoisuus maailmasta alkoi myös kehittää käsitystä Euroopasta muuta maailmaa kehittyneempänäalueena. 1700-luvulla Euroopan käsite alkoi maallistumaan, ja Eurooppa nähtiin yhä enemmän sivistyksen (taiteiden, tieteen ja rauhan) kehtona. Olennaisinta on, että 1700-luvulle mennessä Euroopasta oli tullut vertailukohta, jonka kautta muuta maailmaa tarkasteltiin.⁴

¹ @NelliKallinen, 7.4.2017.

² @MTVUutiset, 7.4.2017.

³ @KaiJaskari, 22.3.2017.

⁴ Hay 1968, 105, 115, 121, 117.

Siirtymä Euroopan Unioniin rakentuu pitkälti samojen ajatusten pohjalle, joita Hay näkee Euroopan idean kehittymisessä vuosisatoja aikaisemmin. EU:n arvoiksi ja periaatteiksi on katsottu rauha, vapaus, demokratia, ihmisoikeudet, laillisuusperiaate, tasa-arvo, solidaarisuus, kestävä kehitys ja hyvä hallinto. Näihin arvoihin viitataan etenkin kriiseissä, ja lisäksi EU:lla nähdään olevan historiallinen velvollisuus maailmassa: tukea ja olla mallina muulle maailmalle.¹

Aineistossa tämä esiintyy etenkin keskustelussa siitä, miksi islam ei sopisi Eurooppaan. Kirjoittajat nostavat esille Euroopan Unionin arvojen, kuten ihmisoikeuksien, demokratian ja rauhan, puuttumisen islamista.² Nimenomaan eurooppalaisten arvojen nostaminen keskiöön keskustelussa kertoo siitä, että kirjoittajat lähestyvät keskustelua eurooppalaisesta identiteetistä.

Euroopan Unionia on pitkään pyritty määrittelemään kansainvälisenä toimijana.³ Kansainvälisen politiikan tutkijat Christopher Hill ja Michael Smith määrittelevät yleisimpiä kansainvälisen politiikan tutkimuksen viitekehyksiä. Realismi nojaa ajatukseen siitä, että valtiot pyrkivät vain selviytymään, mikä tekee kansainvälisestä yhteistyöstä haastavaa.⁴ Tämä tekee realistisista malleista huonosti yhteensopivia EU:n tarkasteluun. Euroopan Unioni ei ole toimija, vaan projekti ja keskeneräinen prosessi.⁵ Se ei rakennu valtion pohjalle, vaan yhteisille tavoitteille. Konstruktivismi onkin kenties paras lähestymistapa EU:n määrittelyyn kansainvälisenä toimijana. Konstruktivismissa valtioiden rakenteet eivät ole materiaalisia, ja nämä rakenteet heijastuvat valtioiden identiteeteissä ja tavoitteissa.⁶ Näitä immateriaalisia ulottuvuuksia ovat esimerkiksi normit, arvot ja ideat, joiden voisi nähdä luovan pohjan EU:n ulkopolitiikalle.⁷ Esimerkiksi Turkin EU-jäsenyyttä on kyseenalaistettu vedoten siihen, että Turkin sosiaalinen ja kulttuurinen rakenne eroaa liikaa Euroopasta, eikä täten voi olla osa Eurooppaa.⁸

¹ Lucarelli ja Manners 2006, 38, 3.

² esim. @ER_Korhola, 8.4.2017; @karkiehdokas, 30.3.2017 & @BorenHannu, 23.3.2017.

³ Smith 1999, 12.

⁴ Hill ja Smith 2005, 25.

⁵ Lucarelli ja Manners 2006, 7.

⁶ Wendt 1994, 385.

⁷ Kenkeleire ja MacNaughtan 2008, 333.

⁸ Dodovski ja Pendarovski 2011, 74.

Aineistossa keskustelun suvaitsevuudesta voisi nähdä olevan esimerkki näistä immateriaalisista ulottuvuuksista, jotka vaikuttavat toimintaan ja tavoitteisiin. Solidaarisuus pyritään asettamaan toimintaa ohjaavaksi arvoksi, suhtautumalla suvaitsevaisesti pakolaisiin. Toisaalta, rauha, joka on toinen eurooppalainen arvo, asettuu monien kirjoittajien mielessä uhanalaiseksi tämän seurauksena.¹ Eurooppalaisten arvojen säilyttämisestä käytävä neuvottelu kuvastaa sitä, kuinka diskursseilla ja identiteeteillä on vahva vuorovaikutussuhde. Diskurssit ovat yksi osa sitä ympäristöä, jossa identiteetit rakentuvat ja muokkautuvat. Lisäksi, jokaisella on kyky ottaa haltuun ja muokata identiteettejään eri diskursseilla.² Eurooppalaisista arvoista neuvottelu kertoo, toisaalta eurooppalaisen identiteetin läsnäolosta diskurssissa, mutta myös kriisiytyneestä tilanteesta, koska arvot nostetaan keskiöön.

Näitä samoja eurooppalaisia arvoja, joiden voisi nähdä ohjaavan EU:n politiikkaa, on myös pyritty jalkauttamaan kansalaisten keskuuteen. Onkin mielenkiintoista, että Iso-Britanniassa havaittiin huomattavasti paljon heikompi assosioituminen eurooppalaisiin symboleihin ja arvoihin, kuin sitä nuoremmissa EU maissa.³ Tämä todettiin ennen Brexittiä.

2.2. Eurooppalaisuus terrorismin uhan alla

Yhdysvaltalainen sosiologi Ann Swidler määrittelee kulttuurin työkalupakiksi, johon ihmiset nojaavat luodessaan ”toiminnan strategioita”.⁴ Kulttuuri ikään kuin tarjoaa valmiita vaihtoehtoja, joiden pohjalta ihmiset luovat toimintatapoja sekä pyrkivät tavoitteitaan kohti. Swidlerin näkemyksen mukaan, kun yhteiskunnat läpikäyvät voimakasta muutosta, doktriinien, symbolien, ja rituaalien merkitys korostuu. Kun ihmiset mukautuvat sosiaalisiin muutoksiin, valmiit arvojärjestelmät (ideologiat) tarjoavat varmuutta ja luotettavuutta. Sosiaalinen muutos kasvattaa myös ideologista aktivismia, kun eri toiminnan strategiat kilpailevat vallasta.⁵ Terrorismin

¹ Esim. @janirasanen, 24.3.2017; @KuismaSami, 27.3.2017 & @Pertti1917, 7.4.2017.

² Pietikäinen & Mäntynen 2009, 64.

³ Dodovski ja Pendarovski 2011.

⁴ 1986, 277.

⁵ 1986, 278–279.

uhan voisi nähdä synnyttäneen sosiaalista muutosta eurooppalaisiin yhteisöihin. Tämä muutos näkyy esimerkiksi kasvaneena terrori-iskun pelkona Ylen teettämässä kyselyssä.¹ Seuraavaksi tarkastelen, minkälaisia toiminnan strategioita aineistosta välittyy.

Euroopan unionin ulkopoliitikassa on siis määriteltävissä eurooppalainen identiteetti, joka ohjaa unionin, sekä tämän kulttuurin ja identiteetin jakajien, toimintaa. Se perustuu liberaaleille arvoille ja näkee Euroopan näiden arvojen, jopa sivistyksen, kehityksen kärkenä. Tämä identiteetti luo sekä poliittisille päättäjille, että myös EU:n kansalaisille oletuksia siitä, miten EU reagoi ja toimii eri tilanteissa.

*Ei voida rinnastaa. Ääri-islamismien agenda iskee naisten ja lasten oikeuksiin: mutilaatio, lapsiliitot, kunniamurhat, jihad-raiskaukset...*²

Oleellista on tarkastella, mitä aiheita nostetaan esille terrorismin diskurssissa. Tämän kautta voimme havaita, mistä näkökulmasta kirjoittajat tarkastelevat ilmiötä. Yllä olevassa twiitissä kirjoittaja on merkityksellistänyt ääri-islamismien arvoja, jotka ovat ristiriidassa eurooppalaisten arvojen kanssa.

*Ruotsissa kuten muuallakin yllin kyllin islamisteja vapaalla jalalla. Iskuja tapahtuu kunnes politiikkaa tiukennetaan #tukholma #terrorismi*³

*ISIS:n alueelle menneet Suomen kansalaiset on tuomittava maanpetoksesta vankeuteen.*⁴

Näissä kahdessa twiitissä näkee, kuinka kirjoittajien mielestä ilmiötä tulisi lähestyä: tarjoamalla poliittisia ratkaisuja, jotka olisivat politiikan tiukentamista.

¹ <https://yle.fi/uutiset/3-9560214>.

² @ER_Korhola, 8.4.2017.

³ @AlanSalehzadeh, 7.4.2017.

⁴ @pmakela1, 23.3.2017.

Aineistossa kirjoittajat merkityksellistävät eurooppalaista arvomaailmaa sekä problematisoivat sen puuttumista islamisteissa. Kirjoittajat myös pyrkivät ratkomaan tätä ristiriitaa eurooppalaisten (poliittisten) mekanismien kautta. Poliitiikan tiukentaminen on kuitenkin ristiriidassa eurooppalaisen liberalismien kanssa. Näissä twiiteissä heijastuukin Swidlerin kuvailema neuvottelu uusista toimintatavoista, eli toiminnan strategioista, sosiaalisen muutoksen alla.¹

Palaan takaisin ajatukseen sosiaalisista identiteeteistä. Niitä on useita, ja yksilö valikoi niistä sen, jonka kokee olevan relevantein kussakin tilanteessa. Valittu identiteetti muodostaa valmiin rungon, jonka perusteella hän voi asemoitua ja käyttäytyä suhteessa muihin. Olen korostanut, kuinka Euroopan historia ja EU:n arvot ja periaatteet muodostavat sisällön eurooppalaiselle identiteetille. Yllä esitin, kuinka terrorismin diskurssissa keskustelua rakennetaan eurooppalaisten arvojen ja toimintatapojen nojalle. Näkisin, että ulkomailla tapahtuvat terrori-iskut herättävät nimenomaan eurooppalaisen sosiaalisen identiteetin.

Kun ilmiötä lähestytään tämän identiteetin kautta, muotoutuvat ongelmat (ja niiden ratkaisut) tietynlaisiksi. Suvaitsevaisuus on hyvä esimerkki eurooppalaisen identiteetin herättämästä keskustelusta. Solidaarisuus oli yksi EU:n arvoista ja periaatteista, mutta miten olla suvaitsevainen ihmisiä kohtaan, jotka saattavat haluta toteuttaa näitä iskuja? Tästä asiasta neuvoteltiin aineistossa aktiivisesti.

*pitää kyl myöntää, että tää meno pelottaa. Etenkin kun euroopassa terrorismi on pahimpien suvakkien parissa normalisoitu.*²

*#valkopesu punavihersuvakit taas vinkuu. Tottakai on muslimi.*³

*#kotouttaminen ja #suvaitsevaisuus ovat päivän sanoja Suomessakin koskien myös palaavia isis-taistelijoita.*⁴

¹ 1986, 279.

² @ceirque, 23.3.2017.

³ @linatherock1 7.4.2017.

⁴ @SusanGoldrosen, 7.4.2017.

Terrorismia ei pidä vähätellä muttei myöskään paisutella. Terroristi haluaa julkisuutta. Pidetään jalat maassa. Yhteisöllisyyttä #terrorismi¹

Kolme ensimmäistä twiittiä kritisoivat eurooppalaisia liberaaleja arvoja. Jokaisessa myös rakennetaan mielikuva ”suvakeista” terrorismin edesauttajina. Tuntuisi siltä, että tunnustamalla näiden suvaitsevaisten olemassa olon, kirjoittajat tiedostavat eurooppalaisen liberalismien aseman osana eurooppalaista identiteettiä, mutta pyrkivät kyseenalaistamaan sen esittämällä suvaitsevaisuuden negatiivisessa valossa. Sanavalinnat, kuten ”taas vinkuu”, ”pahimpien”, ja viimeisessä twiitissä suvaitsevaisuuden rinnastaminen isis-taistelijoihin suhtautumiseen, luovat tätä mielikuvaa. Viimeinen twiitti on esimerkki liberaaleja arvoja tukevista twiiteistä. Näissä liberalismia rajoittavien tunnepohjaisten puheenvuorojen nähdään tukevan terroristien tavoitteita. Kummatkin argumentit pyrkivät rajaamaan vastakkaisen kannan eurooppalaisuuden ulkopuolelle, vetoamalla siihen, että kanta vain tukee terrorismia.

2.3. Tukholma: Iskut tulevat yhä lähemmäksi

Tukholman iskulla oli selvästi suuri merkitys suomalaisille, ja terrorismista keskusteleminen kasvoi Twitterissä iskun jälkeen. Aineistossani twiittejä oli kertynyt 3 päivän sisällä Tukholman iskusta saman verran, kuin 24 päivän aikana maaliskuuhuhtikuussa ennen iskua. Diskurssissa ennen ja jälkeen Tukholman iskua oli paljon samankaltaisuuksia. Eurooppaan ja Suomeen viitattiin käytännössä yhtä usein kummassakin tapauksessa. Suomi tai suomalaiset mainittiin ennen iskua 153 twiitissä ja iskun jälkeen 151:ssä. Eurooppalaisuus esiintyi 420 twiitissä iskun jälkeen ja 382:ssa ennen iskua eli eurooppalaisuuden esiintymisessä oli lievä kasvu.

Aineistojen välillä on kuitenkin havaittavissa tiettyjä eroja. Diskurssi ennen iskua keskittyi vahvemmin terrorismin taustatekijöihin, sillä esimerkiksi islam, muslimit tai jihad mainittiin 443:ssa twiitissä, kun se mainittiin vain 308:ssa iskun

¹ @taskive, 8.4.2017.

jälkeen. Sen sijaan iskun jälkeinen diskurssi keskittyi hieman enemmän toimintaan ja ratkaisuihin, koska politiikka mainittiin 140 ja maahanmuuttajat tai pakolaiset 49 twiitissä, kun ne mainittiin 94:ssä ja 29:ssä ennen iskua. Tukholman iskulla voisi nähdä olleen ennen kaikkea kasvattavampi vaikutus terrorismin diskurssiin, kuin iskuilla esimerkiksi manner-euroopassa.

Median tutkija Maria Kyriakidou on tarkastellut kreikkalaisten suhtautumista kärsimystä raportoivaan ulkomaan uutisointiin. Hän on jakanut lukijoiden todistamisen (witnessing) neljään muotoon: politisoituneeseen (politicized), etäännyttävään (detached), vaikuttavaan (affective) ja ekstaattiseen (ecstatic) todistamiseen.¹ Jokaisella todistamisen muodolla on omia ominaispiirteitään, ja ne synnyttävät tiettyjä reaktioita. Ne tarjoavat myös hyvän lähtökohdan oman aineistoni tarkasteluun ja Tukholman iskun erityispiirteiden tarkasteluun.

Vaikuttava todistaminen keskittyy lukijan omaan tunnereaktioon jopa niin paljon, että se varjostaa itse tapahtumat. Vaikuttava todistaminen toisaalta myös nojaa oletukseen samankaltaisuudesta uutisoinnin kohteen ja lukijan välillä. Vahva tunnereaktio herää, kun lukija samaistuu ihmisiin, joiden kärsimystä kuvaillaan. Tämän kautta etäisyys todistajan ja todistettavien välillä kavenee.² Tukholman maantieteellinen läheisyys Suomesta korostuikin aineistossa.

*Taas uusi isku ja läheltä liippaa taas. Ensin Pietari ja nyt Tukholma. Maailma on sairas.*³

*Pietari, #Tukholma - lähellä pyyhkii. Järkyttävää. #terrorismi*⁴

*Jokainen terrori-isku on järkyttävä ja kamala. Erityisen paljon terrori-iskut järkyttävät, jos osuvat vanhoille kotikulmille. #Tukholma*⁵

¹ 2015.

² Kyriakidou 2015, 221.

³ @Kimmo_Kautio, 7.4.2017.

⁴ @AkiSelkee 7.4.2017.

⁵ @paavoarhimaki, 7.4.2017.

Kaksi ensimmäistä twiittiä toteavat, kuinka Suomen kahdessa naapurimaassa tapahtui isku kuukauden sisällä. Tähän liitetään sanoja, kuten ”sairas” ja ”järkyttävää”. Kolmas twiitti mainitsee kuitenkin myös muistoihin perustuvan tunnesiteen Tukholmaan. Kirjoittaja puhuu vanhoista kotikulmistaan. Kyriakidou määrittelee kuitenkin myös vaikuttavaa todistamista voimakkaamman tunnereaktion, ekstaattisen todistamisen. Ekstaattisessa todistamisessa lukijat kokevat voimakkaan tunnereaktion lisäksi todistamisen välittömänä ja kiireellisenä. Ekstaattisessa todistamisessa etäisyys todistajan ja todistettavien välillä muuttuu lähes näkymättömäksi. Lukijan empatia ei ole enää uhrien piirteissä, vaan uhrin muuttuvat ”universaaleiksi ihmisolennoiksi, joita merkkää kuolemanpelko”.¹ Oleellinen ero vaikuttavaan todistamiseen verrattuna on se, että ”uhri” käsitteenä laajentuu. Tapahtumat ja kärsimys siirtyvät myös lukijoiden välittömään läheisyyteen, eivätkä ne ole vain ulkopuolinen empatian kohde. Tämän lisäksi tapahtumista annetaan välitön ja kiireellinen kuvaus.

Tämä mielestäni tekee Tukholman iskusta merkittävän meille suomalaisille, koska me koemme yhteyttä ruotsalaisiin. Yhteyttä rakennettiin esimerkiksi viittaamalla yhteiseen Pohjolaan², pohjoismaiseen naapuriimaahan³, tai Tukholmaan ja Drottningataniin liittyviin läheisiin muistoihin Ruotsin matkoilta.⁴ Aineistossa myös nousi esille twiittejä, joissa peräänkuulutettiin välitöntä toimintaa ja korostettiin kiirettä muodostaen ekstaattista todistamista.

Teuvo Hakkarainen: Viimeistään nyt päättäjien täytyy herätä – isku Suomessa vain ajan kysymys - Suomen Uutiset⁵

Lukukamaa! Kommentti: Herätys Suomen poliitikot – Tukholman isku tuli lähelle ja yksi asia edelleen hoitamatta!⁶

¹ 2015, 222-223.

² @DisputedINTEL, 7.4.2017.

³ @NelliKallinen, 7.4.2017.

⁴ @MattiLinnanahde, 7.4.2017.

⁵ @VerkkomediaPS 8.4.2017.

⁶ @TimoHaapala 8.4.2017.

Yksi merkittävä tulos ekstaattisesta todistamisesta on väistämättömyys, joka heijastuu hyvin ensimmäisen twiitin sivulauseesta ”isku Suomessa vain ajan kysymys”. Koska isku tuli maantieteellisesti lähelle ja koemme läheisyyttä iskun uhrien kanssa, syntyy käsitys, että isku myös Suomessa olisi lähitulevaisuudessa väistämätön. Ekstaattista todistamista esiintyi myös esimerkiksi 9/11 iskun uutisoinnissa Yhdysvalloissa.¹

Kirjoittajien mielestä tarpeelliset toimenpiteet terrori-iskun seurauksena hahmottuvat, kun tarkastelemme politisoitunutta todistamista. Politisoitunut todistaminen liittyy tapahtumat poliittiseen diskurssiin.² Tällöin tapahtumia esimerkiksi pyritään selittämään poliittisilla päätöksillä, kuten ”avoimien ovien politiikalla”³ tai ”monikulttuurisuudella”⁴. Sen lisäksi, että politisoitunut todistaminen kertoo poliittisesta diskurssista (josta se ammentaa resursseja) laajemmin, se myös rakentaa sitä. Vaikkei lukijan kommentti suoraa peräänkuuluttaisikaan toimintaa, puheenvuoro sulautuu laajempaan diskursiiviseen kenttään. Jos tarpeeksi moni sanoo maahanmuuttopolitiikan olevan syy Tukholman iskuun, rakentuu näkemys siitä, että politiikkaa tulisi muuttaa.

Twiteissä korostuu kokemus ruotsalaisten läheisyydestä suomalaisiin. Lisäksi Ruotsin yhteiskunnallisen tilanteen nähtiin vertautuvan Suomen tilanteeseen.

Ruotsissa kuten muuallakin yllin kyllin islamisteja vapaalla jalalla. Iskuja tapahtuu kunnes politiikkaa tiukennetaan #tukholma #terrorismi⁵

Stubb, Orpo ym. tilasivat tätä Suomeenkin rajat auki -politiikallaan.⁶

¹ Kyriakidou 2015, 222.

² Kyriakidou 2015, 224.

³ Esim. @jtkoski, 9.4.2017.

⁴ Esim. @KaartinenDaniel, 7.4.2017.

⁵ @AlanSalehzadeh, 7.4.2017.

⁶ @Korhoraattori2, 7.4.2017.

*#Tukholman isku laittanee #suurmoskeija hankkeen hyllylle. #Ääriislamia ei varmasti kukaan Helsinkiin kaipaa.*¹

Ensimmäiset kaksi twiittiä kuvailevat yhteyttä Ruotsin ja Suomen välillä. ”Ruotsissa kuten muuallakin” ja ”tilasivat tätä Suomeenkin” kertovat siitä, kuinka kirjoittajat luovat mielessään yhteyden maiden välille. Kummatkin twiitit myös viittaavat poliittiseen päätöksentekoon. Ensimmäinen toteaa tiukemman politiikan olevan ratkaisu, kun taas toinen kokee tämän hetkisen politiikan asettavan suomalaiset uhatuiksi. Kolmas twiitti taas ennustaa, että Tukholman iskulla tulee olemaan suora vaikutus poliittisiin päätöksiin (ja hankkeisiin) Suomessa. Kaikkia twiittejä myös yhdistää liberaalin politiikan kritiikki.

Viimeisenä todistamisen muotona Kyriakidou mainitsee etäännyttävän todistamisen. etäännyttävässä todistamisessa tapahtumien ja niihin liittyvän kärsimyksen ei nähdä olevan merkitsevää lukijoille. Tätä perustellaan usein joko maantieteellisellä tai muulla etäisyydellä.² Tällainen todistaminen ei kuitenkaan ollut juurikaan läsnä aineistossani. Se vahvistaa myös aikaisempien todistamisen muotojen kohdalla korostamaani koettua läheisyyttä Tukholman iskussa. Tämä läheisyys johtaa voimakkaampaan tunnereaktioon sekä ohjaa myös politisoituneet puheenvuorot, jotka suunnataan ruotsalaisille, samalla myös meille Suomeen. Tällöin voisi olettaa, että Tukholman isku aiheuttaa myös vahvempia poliittisia reaktioita kuin vaikkapa manner-Euroopassa tapahtuneet iskut.

Tukholman isku ei yllättänyt tutkijaa: ”Tässä vaaditaan nyt lisäresursseja ja vanhaa kunnan poliisityötä”³

Tutkijan mukaan terroristi-iskuihin on totuttava⁴

¹ @tempusultima 8.4.2017.

² 2015, 226-227.

³ @MTVUutiset, 7.4.2017.

⁴ @saintpat78, 8.4.2017.

Yllä olevissa twiiteissä välittyy yllätyksettömyys. Ensimmäisessä twiitissä haastateltu tutkija toteaa suoraa, ettei isku yllättänyt häntä. Toisessa twiitissä tutkija toteaaam että iskuihin olisi ”totuttava”. Tämän voisi tulkita Tukholman iskun tapahtumien normalisoinniksi. Enemmistö twiiteistä totesi, ettei isku ”yllättänyt”¹. Isku nähtiin kauheana tekona, mutta se nähtiin yhtenä tekona monista. Iskusta korostettiin esimerkiksi sitä, miten vastaavaa tekotapaa oli käytetty muuallakin². Ihmiset kiinnittivät vähemmän huomiota itse teon yksityiskohtiin, ja enemmän terroristien kykyyn toistaa näitä iskuja.

Twiitit kiinnittivät myös huomiota esimerkiksi iskun tekijän taustoihin. Henkilö oli kielteisen oleskelulupapäätöksen saanut turvapaikanhakija³. Näiden twiittien kautta muodostuu kuva siitä, että isku Suomessa olisi ”vain ajan kysymys”⁴. Ylen teettämä kyselytutkimus heijasti tätä näkemystä, jossa yhä useampi suomalainen koki todennäköiseksi, että Suomessa tapahtuisi isku vuoden sisään⁵.

Tukholman iskun jälkeen, diskurssi siirtyy yhä enemmän iskuista poikkeustilana seuraavan iskun ennustamiseen. Tämä myös siirtää keskustelua itse iskuista niiden estämiseen.

*#Terrorismi Euroopassa on pakko saada kuriin. Ongelma ei ratkea sillä, ettei "pelolle anneta valtaa." #Tukholma*⁶

*Raukkamainen terrori-isku Tukholmassa on isku kaikkia Pohjoismaita kohtaan. Suomen hallituksen syytä estää vierastaistelijoiden maahanpääsy.*⁷

Ensimmäisessä twiitissä tilanne Euroopassa koetaan sellaiseksi, joka vaatisi välitöntä ratkomista. ”[P]elolle anneta valtaa” esiintyi aineistossa usein

¹ Esim. @KinnunenJaakko, 7.4.2017 & @Kekkoonen, 7.4.2017.

² @PohjalaisenToim, 7.4.2017.

³ Esim. @HTekkarainen, 9.4.2017; @huppupelikaani, 9.4.2017 & @TiinaPlz, 9.4.2017.

⁴ @SUutiset, 8.4.2017 .

⁵ <https://yle.fi/uutiset/3-9580867>.

⁶ @KoivulaJukka, 7.4.2017.

⁷ @Simon_Elo , 7.4.2017.

liberaalin politiikan kritiikin yhteydessä. Toinen twiitti kokee vierastaistelijoiden maahanpääsyn estämisen auttavan terroriuhan torjumisessa Suomessa. Toisessa twiitissä esiintyy myös läheisyyden rakentamista Ruotsin ja Suomen välillä. Pohjoismaihin viittaaminen (Euroopan sijaan) korostaa Tukholman tapahtumien läheisyyttä.

Sekä tiedotusvälineiden, että yksityishenkilöiden twiiteissä Tukholman isku nähtiin odotettavana ja asiana, johon tulisi tottua. Keskustelu suuntautuikin nopeasti iskua ympäröineisiin tekijöihin, kuten tekijän taustoihin sekä siihen, miten Suomessa voitaisiin pyrkiä estämään tällaisia iskuja. Tämä on linjassa alaluvun alussa tehtyjen havaintojen kanssa siitä, että Tukholman iskun jälkeisissä twiiteissä useammassa mainittiin maahanmuuttajat, turvapaikanhakijat ja poliittinen päätöksenteko.

3. Jihadistisen terrorismin representointi

3.1. Terrorismin uhka kasvattaa kategorisointia

Yhteistä kaikille puheenvuoroille oli niiden kielteinen suhtautuminen terrori-iskuja kohtaan. Aineistossa twiittejä kuitenkin jakoi se, miten ne representoivat islamia ja muslimeja laajemmin. Olenkin jakanut aineistossani esiintyvät representaatiot kahteen kategoriaan: eurooppalais-orientalistiseen ja eurooppalais-suvaitsevaiseen representointiin.

Terrori-iskuissa juurikin niiden jihadistiset taustat vaikuttavat tapaan, jolla ne kolahtavat eurooppalaiseen identiteettiin. Kuten orientalismin käsitteen kehittänyt kirjallisuudentutkija Edward Said on todennut, Orientti (The Orient) on pitkään palvellut Euroopan vastakohtana, ja täten määritelty meille eurooppalaisuutta. Se on olennainen osa myös eurooppalaista materiaalista kulttuuria. Se representoituu esimerkiksi tavassa, jolla esitämme arabit elokuvissa ja televisiossa. Arabit ovat näissä

esityksissä ovelia, mutta pohjimmiltaan sadistisia ja petollisia. Kaiken takana piilee pelko jihadista.¹

Jihad liitetään usein käsitykseen hillitsemättömästä, järjettömästä ja täydestä sodankäynnistä. Arabiaksi sana kuitenkin tarkoittaa ”pyrkimystä”, ja uskonnollisesti jihadilla on useita muotoja.² Aineistossa kirjoittajat liittävät jihadin sen nykypäiväiseen radikaaliin muotoon. Nykypäiväiset globaalien radikaalin jihadismin kannattajat usein lainaavat palestiinalaisen radikaalin "Abdallah" Azzamin näkemyksiä jihadista pyhänä sotana, joka on ainoa tapa herättää henkiin muslimimaailma, palauttaa profeetta Mohammedin aikainen yhteiskunta, sekä yhdistää kaikki muslimit maailmanlaajuisesti voimaksi. Nykypäiväiseen jihadistiseen ajatteluun kuuluu myös ajatus siitä, että muu maailma pyrkii aktiivisesti tuhoamaan islamia, ja kaikkia muslimeja.³ Jihad tutkielman ja aineiston kontekstissa viittaa siis ajatukseen siitä, että muslimien tulisi sotia länsimaita vastaan, vahvistaakseen muslimien ja islamin asemaa maailmassa, sekä yksinkertaisesti selviytyäkseen vihollista vastaan, joka pyrkii heidät tukahduttamaan.

Twiteistä voidaan havaita, miten ISIS:in retoriikka länsimaisen yhteiskunnan rappiosta ja tavoite luoda kalifaatti ruokkii tätä narratiivia, joka meillä eurooppalaisina on ollut jo kauan ennen sen syntyä:

*Islam ja siihen alistuvat muslimit joukkotuhoavat krisittyjä kuten ovat tehneet koko Islamin historian ajan, ja tekevät edelleenkin.*⁴

On vaikeaa määritellä johonkin ryhmään kuulumista, ilman että määrittelee, mikä rajoitetaan ryhmän ulkopuolelle. Australialainen uskontotieteilijä Joseph Turner toteaa, että toisten erottelu ja arviointi ovat keskeinen osa yhteiseloa, mutta ne nousevat erityisen merkittäviksi tekijöiksi poikkeustiloissa, esimerkiksi

¹ 1995, 1-2, 286-287.

² Cook 2005, 1.

³ Cook 2005, 102, 109.

⁴ @YuccaPalmu, 9.4.2017.

kriiseissä. Turner kokee näiden tekijöiden johtaneen länsimaiden poliittiseen tarpeeseen ymmärtää islamia 1900-luvulla.¹ Islamia (ja arabimaailmaa) ollaan kuitenkin pyritty määrittelemään jo paljon pidempään. Juurikin Lähi-itä on ollut Euroopalle maantieteellisen läheisyytensä vuoksi kautta aikojen tärkeä vertauskohta sekä resurssien mutta myös sivilisaation lähde.²

Yhdysvaltalainen sotakirjeenvaihtaja Chris Hedges näkee, että konfliktit luovat ”sodan myytin”, joka muodostaa keinotekoisen todellisuuden. Hän kokee, että tämä myytti pyrkii antamaan sekasorrolle ja kuolemalle jonkin suuremman merkityksen kuin ihmisten julmuuden ja tyhmyyden.³

Hedges itse havainnoi Jugoslavian hajoamissodissa, kuinka serbit, muslimit ja kroatit kaikki pyrkivät muodostamaan keskenään antagonistisia identiteettejä. Näiden identiteettien tarkoituksena oli demonisoida toinen, ja luoda itsestään kuva hyvyyden ruumiillistumana.⁴ Aineistossa tämä välittyy tavassa, jolla islamia ja islamilaisia kuvataan eurooppalaisten arvojen vastakohtana, ja yhteensopimattomina eurooppalaiseen yhteiskuntaan. Yksi lähihistorian tehokkaimpia psykologisen sodankäynnin harjoittajia, Hezbollah, rakensi samankaltaista kuvaa libanonilaisten yhtenäisyydestä ja pyhyydestä – samalla demonisoiden israelilaisia.⁵ Tällaisen ”myytin” rakentuminen voidaan nähdä toimintaa (sodan kauhuutta ja julmuuksia) oikeuttavana ja siitä kumpuavana. Twiiteissä nousee esille myös pelko yhtenä tätä prosessia selittävänä tekijänä. Seuraavassa kahdessa twiitissä käsitellään pelkoa.

nää hyökkäykset on kokoajan vaan lähempänä suomee. pelottaa et joku päivä saa kuulla et helsingissä tai muualla suomessa on ollu isku⁶

¹ 1989, 629-630.

² Said 1995, 1-2.

³ 2014, 607, 430-433.

⁴ 2014, 572-574, 402-403.

⁵ Schleifer 2006, 10-11.

⁶ @neonredlipstick 8.4.2017.

Mihin tää maailma on menossa? Tukholman eilinen terrori-isku uutiset on kamalaa luettavaa. Pistää ajattelemaan suomen turvallisuutta #Tukholma¹

Kummassakin twiitissä korostuu odotuksen pelko. Ensimmäinen twiitti viittaa eksplisiittisesti tähän odottaessaan milloin saa kuulla, että Suomessa on ollut isku. Toisessa twiitissä viittaus on implisiittisempi, mutta Suomen turvallisuuden ajattelemisen viittaa siihen, että kirjoittaja pohtii, voisiko isku tapahtua tulevaisuudessa myös Suomessa. Odotus onkin keskeinen osa pelon luonnetta tunteena.

Englantilainen sukupuolentutkija Sara Ahmed on tutkinut tunteita sosiaalisina ja kulttuurisina käytänteinä. Pelko on hänen määritelmänsä mukaan kivun tai haavoittumisen odotusta.² Pelolla onkin aina jokin kohde – uhan lähde. Me pelkäämme, että joku toinen käy käsiksi meidän ruumiiseemme.³ Tämä voi olla fyysinen uhka, mutta myös henkinen. Ruumis ei käsitä ainoastaan meidän fyysisiä piirteitä, vaan myös meidät esimerkiksi sosiaalisena toimijana.

Pelko siis ohjaa meitä suhtautumaan tietyllä tapaa johonkin toiseen. Tulevaisuuden odotus luo jännitteen, kun ennakoimme, mitä toinen tulee tekemään meille. Terrorismi on kuitenkin haastavaa, sillä terrori-iskujen tekijät eivät ole selkeästi havaittavissa. He elävät keskuudessamme ja iskevät arvaamattomasti melkein missä vain. Ahmed toteaaakin, että pelko kasvaa, kun sen kohde kadotetaan⁴. Pelko on suurimmillaan, kun sen kohde ei ole selkeästi paikannettavissa – määriteltävissä ja vältettävissä. Seuraavissa twiiteissä ilmenee, kuinka hankalaa pelko on kohdentaa terrorismin uhan alla:

¹(@_Aneds 8.4.2017.

² 2004, 9, 65.

³ Ahmed 2004, 64.

⁴ 2004, 64.

ISIS-henkinen henkilö voi jossain tapauksissa olla myös syntyperäinen suomalainen ja tämä asia saattaa joskus unohtua.¹

Suomessa on nyt 350 radikaalia jotka voivat tehdä iskun. Aika paljon kun yksi saa jo noin paha aikaiseksi #terrorismi²

Ensimmäinen twiitti tuo esille sen, että iskujen tekijät voivat tulla mistä tahansa ryhmästä yhteiskunnassa, myös syntyperäisistä suomalaisista. Toinen twiitti kertoo, montako radikaalia ihmistä Suomessa uskotaan olevan ja kuinka yksikin heistä voi olla iskun tekijä. Kummatkin twiitit pyrkivät osaltaan kohdentamaan pelkoa, vaikka ensimmäinen twiitti onkin myös vasta-argumentti pakolaisvastaisille kommentteille.

Vähentääksemme pelkoa, me pyrimme löytämään jonkin tavan tunnistaa uhan. Meidän täytyy löytää jokin tapa erottaa vihamieliset hyvää tarkoittavista ihmisistä. Hedgesin kuvauksissa Jugoslaviasta eri etniset ryhmät alkoivat korostamaan (ja osittain ylikorostamaan) eri ryhmien välisiä eroja luodakseen selkeät rajat omien ja toisten välille. Pelko voi luoda uusia vahvoja kollektiiveja, koska pelko itsessään ”kutistaa” meitä.³ Uhan alla ihmiset alkavat varomaan ympäristöään, suojelemaan itseään, sekä suhtautumaan varovaisemmin toisiin henkilöihin. Pelkotilassa ihmiset vetäytyvät ympäristöstään sekä fyysisesti, että myös sosiaalisesti. Tätä ”kutistumista” voi pyrkiä poistamaan yhteisöllisyydellä.

Pelätään, että rajoja ja itsenäisyyttä tullaan rikkomaan. Identifioitumalla johonkin laajempaan kollektiiviin, on mahdollista voimaannuttaa itseään.⁴ Rajat siirtyvät meistä johonkin suurempaan tarjoten suojaa. Kun Jugoslavian laajempi yhteisö kääntyi toisiaan vastaan, alkoi muodostua pienempiä yhteisöjä, jotka alkoivat vahvistamaan ja varjelemaan omia rajojaan.

Näin myös terrori-iskut horjuttavat laajemman yhteiskunnan kiinteyttä. Uhka voi olla kuka tahansa yhteisössä. Tällöin aletaan luontaisesti etsimään keinoja

¹ @KKHoikkala 8.4.2017.

² @TommiHolappa 8.4.2017.

³ Ahmed 2004, 71, 69.

⁴ Ahmed 2004, 74.

rajata uhan kohteet kollektiivin ulkopuolelle. Etsitään piirteitä, joilla voidaan paikantaa pelon kohde, ja sitä kautta lievittää pelkoa. Tukholman iskun tekijä paljastui kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneeksi mieheksi. Tämä ohjasi myös keskustelua turvapaikanhakijoihin laajemmin, kun pelolle pyrittiin löytämään kohdetta.

uutisissa juuri, että ruotsin terroristi oli kielteisen päätöksen saanut, jota ei poistettu maasta. Nukutko yösi hyvin? ¹

#Tukholma'n terroristi oli laittomasti Ruotsissa kielteisen oleskelulupapäätöksen jälkeen. Kuulostaako tutulta, Suomi? #ulos ²

Ensimmäisessä twiitissä selkeästi viitataan uhkaan, kun kirjoittaja kysyy ”nukutko yösi hyvin”. Myös toisen twiitin ”#ulos” viittaa siihen, että tämänkaltaiset henkilöt tulisi saada pois Suomesta. Tukholman iskun jälkeisessä representoinnissa olikin yleisempää suunnata representaatiot terrorismista pakolaisiin ja turvapaikanhakijoihin. Ennen iskua diskurssissa esiintyi enemmän keskustelua islamista ja muslimeista, kun taas iskun jälkeen pelon kohdetta pyrittiin paikantamaan tarkemmin. Tässä mielessä Ruotsin läheisyys suhteessa manner-Eurooppaan näyttäytyy aineistossa.

Turvapaikanhakijoita, pakolaisia ja laittomia maahanmuuttajia on pääsääntöisesti käsitelty mediassa joko uhreina tai uhkana.³ Myös omassa aineistossani tämä keskustelu tuntuu muodostavan tietyn binäärin: Turvapaikanhakijoita löyhästi yhdistävät piirteet, kuten uskonnolliset taustat, ovat kategorisesti uhka meille, tai turvapaikanhakijat ja maahanmuuttajat ovat kantaväestön vihapuheen ja ylireagoitien uhreja. Pakolaisia esitettiin uhreina, esimerkiksi vetoamalla siihen, että terrorismi johtuisi syrjäytymisestä, eikä islamista.⁴ Tämän kautta pakolaiset esitetään väärin ymmärrettyinä.

¹ @huppupelikaani 9.4.2017.

² @TiinaPlz 9.4.2017.

³ Horsti 2013,79.

⁴ Esim. @AlainChiaroni, 8.4.2017.

Hedges toteaa, että sodassa usein osapuolet pyrkivät esittämään itsensä uhreina, koska se kumoaa toisten vetoamukset epäoikeuteen.¹ Esittämällä itsensä uhrin asemassa, vastapuolen toimet ja oikeutukset voidaan asettaa negatiivisempaan valoon. Tämä muokkaa vahvasti keskustelua turvapaikanhakijoista, kun osa heistä todetaan uhaksi. Jos näemme turvapaikanhakijat pääsääntöisesti kotimaidensa konfliktien uhreina, se horjuttaa kritiikkiä, jota turvapaikanhakijoita kohtaan voidaan asettaa. Diskurssissa pyritäänkin sen sijaan erottamaan terroristit laajemmasta yhteisöstä antaen esimerkiksi syrjäytymisen tai mielenterveyshäiriöt syiksi toiminnalle, ja samalla uhan piirteiksi. Tällainen jako tekee kuitenkin rajoista häilyvämmät ja vaikeammin todettavat – kasvattaen pelkoa.

3.2. Eurooppalais-orientalistinen representointi

Tarkastelen ensiksi aineistostani syntyvää kuvausta muslimeista ja islamista *orientalism*in näkökulmasta. Alun perin Edward Saidin luoma käsite orientalismin voi viitata kolmeen eri asiaan: korporatiiviseen instituutioon, jonka keskeisin kiinnostus on orientti (the Orient), tiettyyn diskursiin pohjautuvaan ajattelutapaan, joka erottaa orientin ja oksidentin (the Occident), tai kokoelmaan tieteellisiä instituutioita, tiedemiehiä ja tieteenaloja (useimmiten länsimaista), jotka ovat pyrkineet määrittelemään orienttia.² Oman tutkimukseni kannalta oleellisin on toinen määritelmä.

Orientti ei viittaa ainoastaan arabimaailmaan, vaan käsittää myös Aasian ja Afrikan laajemmin. Käsittelen tässä ainoastaan orientalismia suhteessa ”lähi-orienttiin” eli arabeihin ja islamiin. Said teki tutkimuksessaan saman rajauksen. Suhde arabeihin ja islamiin on se, jolla on merkitystä omalle tutkielmalleni. Täten, vaikka puhun orientalismista ja orientista, käsittää tämä ainoastaan islamilaisen orienttalismin ja orientin.³

¹ 2014, 1057-1059.

² Turner 1989, 630.

³ Said 1995, 16-17, 260.

Orientalismi kiinnittää huomion tiettyihin koettuihin eroihin Euroopan ja orientin välillä, kuten demokratia/despotismi, sosiaalinen kehitys/taantumus, rationaalisuus ja pidättäytyminen / aistillisuus ja antautuminen sekä kurinalaisuus ja järjestelmällisyys / kyvyttömyys järjestäytyä. Nämä erot usein esittävät Euroopan positiivisessa valossa ja orientin tämän negatiivisena peilikuvana. Tätä mielikuvaa ovat rakentaneet tutkijat, kuten Max Weber tai Friedrich Nietzsche, mutta myös kirjallisuus ja viihde.¹ Tämä luo tietyn mielikuvan orientaalisena, despoottisena, eriskummallisena ja poikkeavana, takapajuisena sekä taipuvaisena epätarkkuuteen.² Aineistossani näitä piirteitä nostetaan esille keskustelussa islamista ja niitä selitetään historian kautta.

En voi tietää mutta sen tiedän että siinä missä kristinusko on kyennyt uudistumaan, islam on yhä paimentolaisaateen tasolla. Se on ongelma. ³

Koko pitkä Islamin historia sen synnystä asti huutaa meille että Islam on raaka primitiivinen väkivaltauskonto joka ei muutu ⁴

Esim. täytyy olla idiootti, jos ei näe, mitä islam yhteiskunnille tekee ja mihin se niitä ohjaa. Onhan se erilaista, mutta ei ole rikkautta. ⁵

Kahdessa ensimmäisessä twiitissä selkeästi nostetaan esiin historiallinen perspektiivi, korostaen sen takapajuisuutta. Myös sanavalinnat, kuten ”huutaa”, ”raaka”, ”väkivaltauskonto”, korostavat voimakkaita tunteita ja aistillisuutta. Eriskummallisuus, sekä myös despotismi, heijastuu kolmannesta twiitistä.

Orientalismin kehityksessä on ollut keskiössä Englanti ja Ranska.⁶ Ajattelutapana orientalismi kukoistikin 1800-luvulla. Monella tapaa orientalismi on ollut tapa dominoida siirtomaita sekä ylläpitää imperialistista valtaa. Tästä

¹ Turner 1989.

² Said 1995, 205.

³ @ER_Korhola, 8.4.2017.

⁴ @Yuckis1 23.3.2017.

⁵ @mattimolari 20.3.2017.

⁶ Said 1995, 17.

muodostuvat vallan ja hegemonian elementit orientalismiin. Osittain tähän hegemoniaan liittyen kuvailemalla toiseutta (huonossa valossa) orientalmi päätyy myös määrittelemään eurooppalaisuutta. Tätä kautta orientalismilla on myös ollut tärkeä osuus eurooppalaisten itseidentifikaatiossa. Tämä liittyy myös alun kysymykseen siitä, voiko olla ”meitä” (eurooppalaisia) ilman selkeää ”heitä” (tänä vastakohtana on pitkään toiminut orientti). Tämä heijastuu aineistossa vastakkainasetteluna.

Mitä muuta voisi odottaa?

Islam EI OLE yhteensopiva länsimaisen demokratian, tasa-arvon ja oikeuskäytännön kanssa. ¹

Heidän ajama poliittinen islam sortaa naisia, demokratiaa, tasa-arvoa ja yksilönvapautta, eikä ideologialle tule antaa jalansijaa Euroopassa ²

Enpä luottaisi kovin paljoa. On aika pieni porukka. Kristinusko on armollinen ja perääntyy. Islam perustuu armottomuuteen, eikä muita hyväksytä. ³

Ensimmäisessä twiitissä Islam selitetään sen kautta, mitä se ei ole, eli eurooppalaisuudelle keskeisten arvojen kautta. Myös toinen twiitti luo samaa kuvaa, mutta asettuu vahvemmin vielä vastustamaan näiden integroitumista. Kolmas twiitti vastakkainasettelun lisäksi nostaa esiin orientalismille tyypillisiä piirteitä, kuten epäluotettavuus ja despotismi.

Englannin ja Ranskan vallan hiivuttua orientalmi on siirtynyt vaikuttamaan Yhdysvaltalaiseen ulkopoliitiikkaan ja suhteeseen Lähi-itään.⁴ Esimerkiksi *National Geographic* -lehden osuutta orientalismiin vahvistajana Yhdysvalloissa on tutkittu 1900-luvun ajalta.⁵ Vaikka amerikkalainenkin orientalmi on ollut läsnä

¹ @karkiehdokas 30.3.2017.

² @JantunenKaarina 20.3.2017.

³ @MattiAherma 31.3.2017.

⁴ Little 2002, 10.

⁵ Kts. Lutz ja Collins 1993.

Yhdysvaltojen perustamisesta lähtien, se on noussut poliittiseksi vaikuttajaksi toisen maailmasodan jälkeen. Yhdysvaltalainen historioitsija Douglas Little näkee, että orientalismin stereotyyppit arabeista poliittisesti alkukantaisempina, rappeutuneina ja vähempiarvoisina on ohjaillut Yhdysvaltojen politiikkaa 1940-luvulta eteenpäin.¹ Kaikilla meistä on varmasti kokemuksia siitä, miten viihdeteollisuus tänä päivänä rakentaa orientalismaa, kuvauksillaan (muslimi)terroristeista. Siinä missä 1800-luvulla kirjallisuus, nykypäivänä televisio rakentaa ja ylläpitää orientalismaa yhteiskunnassa.

Oleellista ei ole kuitenkaan arvioida Yhdysvaltojen (tai 1800-luvun imperiumien) ulkopoliittisia valintoja. Oleellisempaa on huomata yhteys orientalismin ja maailmanpoliittisen tilanteen välillä. Orientalismi on seurannut vallan tasapainoa länsimaissa entisistä imperiumeista 1800-luvulla Yhdysvaltoihin 1900-luvulla.

Palaan takaisin alussa mainitsemaani ajatukseen siitä, että toiseus korostuu yhteiskunnissa kriisien aikana. Kriiseissä ja sosiaalisissa murroksissa me pyrimme aktiivisemmin määrittelemään oman yhteisömme rajoja, ja paikantamaan omaa identiteettiämme. Yksi yleisimpiä tulkitsemisen strategioita, on pyrkiä selittämään nykypäivää menneisyydellä.² Tämän prosessin voisi nähdä olevan myös käynnissä aineiston kirjoittajien suhteessa terrorismiin (ja arabimaailmaan). Twiiteissä palataan takaisin tuttuihin representaatioihin orientaalista, ja pyritään sen kautta selittämään tämän päivän tapahtumia. Haasteena on kuitenkin se, että maailma ei ole sama paikka, joka se oli 1800-luvulla. Ajat muuttuvat, ja nyt käymmekin neuvottelua siitä, miten sovittaa vanha ajatus uuteen aikaan. Aineiston diskurssista välittyy, kuinka ilmiötä pyritään palauttamaan menneisyyteen.

*ISIS taistelee kunnes ei vääräuskoisuutta. Vaihtoehtoina kääntyminen islamiin, orjuus tai kuolema. Sotaa käyty jo 1400-vuotta*³

¹ Little 2002, 11, 318.

² Said 1994, 1.

³ @JanneLeht 24.3.2017.

*Islam on uskontona vaiheessa missä kristinuskonto oli noin 600 vuotta sitten. Vaatisi maallistuneiden reformia.*¹

Ensimmäinen twiitti viittaa siihen, kuinka sotaa Euroopan ja muslimimaailman välillä on käyty islamin synnystä lähtien. Lisäksi kirjoittaja käyttää sanoja, joilla on historiallinen konnotaatio, kuten ”orjuus” ja ”väärauskoisuus”. Toisessa twiitissä historiallisella argumentoinnilla myös rakennetaan eurooppalaisuutta esittäen Eurooppa kehityksessä edellä olevana.

Islamin ja muslimien eurooppalais-orientaalinen representaatio luo yhden puolen aineistossa vallitsevasta keskustelusta. Sen osuus aineistosta on suurempi kuin eurooppalais-suvaitsevalla. Twiittejä, joissa viitattiin suoraan Islamin arvoihin, historiaan ja yhteensopimattomuuteen oli 1365, kun taas twiittejä, jotka peräänkuuluttivat malttia, pelon vallan vähentämistä ja tarjosi muita syitä terrorismille, kuten syrjäytyminen, oli vain 108. Toisaalta orientalismi on ollut osa eurooppalaista kulttuuria jo pitkään, ja kirjoittajien on helppo ammentaa näistä resursseista representointiinsa. En väitä, etteivätkö eurooppalaiset olisi olleet myös solidaarisia ja suvaitsevaisia, mutta kuten seuraavaksi pyrin havainnollistamaan, eurooppalainen solidaarisuus ja suvaitsevuus on törmännyt uusiin haasteisiin 2000-luvulla.

3.3. Eurooppalais-suvaitsevainen representointi

Libanonilais-australialainen antropologi Ghassan Hage näkee, että siirtolaisuus muutti muotoaan länsimaissa 1950-luvulla. Aikaisemmin siirtolaisten määrä oli alhainen ja maahanmuuttajat kulttuurisesti assimiloituivat (sulautuivat) paikallisväestöön. Toisen maailmansodan jälkeen siirtolaisten määrä kuitenkin kasvoi, ja he alkoivat muodostaa etnisiä yhteisöjä, joissa säilytettiin lähtömaan kulttuurisia piirteitä. Siirtolaiset lakkasivat assimiloitumasta, ja vieraat kulttuurit alkoivat näkyä yhä

¹ @janaarnikoivu 23.3.2017.

enemmän sosiaalisessa ja julkisessa tilassa. Tämän seurauksena syntyi uusi kulttuurisen kohtaamisen muoto, monikulttuurisuus. Assimiloitumisen sijasta monikulttuurisuus pyrkii integroimaan siirtolaisten kulttuurit.¹

Stuart Hall näkee kolmen tekijän johtaneen monikulttuurisuuden syntyyn 1900-luvun toisella puoliskolla: (1) jälkikolonialismin, (2) kylmän sodan loppumisen ja (3) globalisaation.² Eurooppalaisten imperiumien lopullinen hajoaminen synnytti paljon uusia (monikulttuurisia) kansallisvaltioita samoin kuin Neuvostoliiton hajoaminen. Nämä ovat nostaneet etnisyyden ja kulttuurit keskustelunaiheiksi. Hage näkee, että eurooppalaisten kiinnostus toisia kulttuureja kohtaan (kosmopoliittisuus) sekä vakaa kansallinen identiteetti 1900-luvun jälkipuoliskolle asti sai eurooppalaiset suhtautumaan positiivisesti kulttuuriseen moninaisuuteen. Turismin kasvu, koulutustason nousu ja taloudellinen kasvu saivat länsimaalaiset ”rentoutuneiksi” oman kansallisen identiteettinsä kanssa ja kiinnostuneeksi kulttuurisista eroista – toisista.³

Monikulttuurisuus on siis alun perin siirtolaisuuden kasvun tuottaman sosiaalisen liikehdinnän käsittelyyn kehitetty strategia, joka perustuu kulttuuristen erojen arvostamiseen ja suvaitsemiseen. Tämä vaikuttaisi sopivalta vastakohtalta aikaisemmin käsittelemälleni Euroopan ja orientin erojen kärjistämiseksi. Aineistossa se ei kuitenkaan muodosta vastustavaa diskurssia, vaan monikulttuurisuus mainitaan lähes poikkeuksetta negatiivisessa yhteydessä.

*Sattuuhan sitä. Terrorismi on normaali osa kaupunkielämää monikulttuurissa.*⁴

Nähtävästi monikulttuurisuus ei rikasta juuri muuta kuin hautausmaan ikäjakaumaa.

*#terror #islam #PrayForStockholm*⁵

¹ Hage 2008, 491.

² 2003, 238-243.

³ Hage 2008, 493-494.

⁴ @pohjanaakka 7.4.2017.

⁵ @KaartinenDaniel 7.4.2017.

Yllä olevissa twiiteissä näkee, kuinka terrorismi liitetään monikulttuurisuuteen. Monikulttuurisuuden nähdään johtavan useampiin (ennenaikaisiin) kuolemiin, ja terrorismin nähdään tulevan monikulttuurisen kaupunkielämän osaksi. Monikulttuurisuus on kuitenkin törmännyt terrorismiin liittymättömiin haasteisiin yhteiskuntien kehittyessä 2000-luvulle. Näitä haasteita tarkastelemalla on mahdollista havaita, miksi monikulttuurisuus ei toimi tehokkaana vastavoimana vastakkainasettelulle tämän päivän pakolaiskysymyksissä ja miksi se osittain jopa ruokkii sitä.

Monikulttuurisuus on pohjimmiltaan sopimus yksilön ja valtion välillä. Valtio sallii yksilön säilyttää yksityinen kulttuurinen identiteetti, jos tämä omaksuu laajemman kansallisen identiteetin. Yksilöt lupautuvat noudattamaan yhteisiä pelisääntöjä, mutta saavat säilyttää oman kulttuurinsa niissä määrin, kuin nämä eivät ole keskenään ristiriidassa. Tässä sopimuksessa valtio on jo määritelty, ja neuvottelua käydään ainoastaan yksilön sisällyttämisestä siihen.¹ Aineistossa myös tuodaan esille tämä yksityisen ja laajemman kansallisen identiteetin välinen ero.

*Islam henk koht vakaumuksena ihan fine. Islam poliittisena ideologiana ei.*²

Tässä kirjoittaja näkee, ettei islamin tulisi määritellä yksilöiden osallistumista ja käyttäytymistä laajemmassa yhteiskunnassa, kuvaten tätä poliittiseksi ideologiaksi. Twiitistä muodostuu sellainen kuva, että tämä yksilöllinen identiteetti on hyväksyttävä, kunhan se pidetään henkilön omana, eikä laajemmin näkyvänä. Se onkin osa laajempaa kysymystä monikulttuurisuudessa. Haasteksi muodostuu, missä määrin kulttuurinen identiteetti voi olla yksityinen. Ehn ja Löfgren korostavat kulttuurin yhteisöllistä ulottuvuutta. Kulttuuri jäsentää maailmaa, ja ihmiset, jotka jakavat tämän saman tavan jäsentää maailmaa, muodostavat yhteisöjä.³ Tällöin kulttuurinen identiteetti ei voi olla puhtaasti yksityinen vaan luontaisesti yhteisöllinen. Yksilöllisen ja

¹ Hage 2008, 498.

² @Jrvinen_J 7.4.2017.

³ 2001, 55.

kansallisen identiteetin välillä ei näin ollen ole selkeää rajaa, vaan näiden kahden identiteetin välillä on epäselvä, muuttuva rajapinta. Monikulttuurisissa yhteiskunnissa vähemmistöjen kulttuurisia identiteettejä on tuettu, tai pyritty rajoittamaan, riippuen ajoista.

Monikulttuurisuus on pohjimmiltaan riippuvainen kantaväestön halukkuudesta sisällyttää vähemmistöt yhteiskuntaan. Hage näkee, että globalisaatio on johtanut eurooppalaisten vaaleaihoisten kansallisen identiteetin heikkenemiseen. Hänen mukaansa kulttuurilla on yhä kasvava rooli kansallisen yhteenkuuluvuuden luojana, koska toiset elämän osa-alueet, kuten talous, ovat siirtyneet yhä enemmän ylikansallisiksi ja irrallisiksi. Monikulttuurisuus pyrkii integroimaan ulkopuolisia valtion, mutta se on olettanut valtion olevan jo luotu ja vakaa. Globalisaatio on huojuttanut kuitenkin myös kantaväestön yhteiskunnallisen kuulumisen tunnetta.¹ Monikulttuurisuus on lähtökohtaisesti aina rakentunut olemassa olevan valtion (ja kantaväestön) ehdoilla. Täten kansallisen identiteetin horjuessa (ja etenkin yleistilanteen kriisiytyessä) on helppoa vahvistaa kantaväestön identiteettiä vähemmistöjen kustannuksella.

*Nyt jos koskaan tarvitaan radikaalia kansallismielisyyttä! Ole rohkeasti radikaali ja taistele monikulttuurisuutta vastaan! #Tukholma*²

Islamin on nähty aiheuttavan myös oma haasteensa monikulttuurisuudelle. Monikulttuurisuudessa yksilölliset identiteetit, kuten uskonnollinen identiteetti, asetetaan yksityisiksi ja erotetaan julkisesta tilasta. Julkisessa tilassa yksilöiden oletetaan noudattavan ennen kaikkea kansallisia, valtion, pelisääntöjä. Islamin ylikansalliset lait, sharia-laki, ovat ristiriidassa monikulttuurisuuden kulmakivien kanssa.³ Twiiteissä pohdittiin sharia-lain ja eurooppalaisen liberaalin valtion ja laillisuusperiaatteen suhdetta.

¹ Hage 2008, 501.

² @koli1488 7.4.2017.

³ Hage 2008, 505.

islam on laki (koraani/Sharia), poliittinen järjestelmä (lainsäädäntövalta Allahilla,ei demokratialla), ihm.oik.arvo (Kairon ihm.oik.julist) ¹

Etenkin kun keskustellaan muslimimaahanmuuttajista, monikulttuurisuus ohjaa keskustelua siihen samaan kulttuuriseen vastakkainasetteluun, jota orientalismikin edustaa. On siis vähemmän yllättävää, että monikulttuurisuus nousee esiin aineistossa juurikin eurooppalais-orientalistista respoointia tukevana eikä sitä vastustavana voimana.

Eurooppalais-suvaitsevalla representoinnilla voisi nähdä olevan juuret monikulttuurisuudessa, mutta siinä on havaittavissa selkeä pyrkimys siirtää keskustelua pois kulttuurisista (tai uskonnollisista) eroista. Sen sijaan pyritään selittämään terrori-iskujen syitä jollain muilla keinoilla tai pyritään ohjaamaan ihmisten tunnereaktioita.

Eivät ole islamisteja vaan yhteiskunnasta syrjään joutuneita ihmisiä. Terrorismi ja pahuus helppoja vastauksia. Muut vaikeampia. #Tukholma ²

Sanattomaksi vetää terrori-isku Tukholmassa. Pelolle ei silti pidä antaa sijaa. Suurin osa ihmisistä on hyviä. Vaalitaan luottamusta. ³

Suvaitsevainen representointi rakentuu samoille arvoille kuin monikulttuurisuuskin, integraatiolle ja yhteiselolle, mutta etäännyttää itseään kulttuurista.

¹ @JanneLeht 8.4.2017.

² @iuselius, 7.4.2017.

³ @katifuturist, 7.4.2017.

4. Lopuksi

Aineiston perusteella suomalaiset reagoivat Euroopassa tapahtuviin terrori-iskuihin etenkin eurooppalaisen identiteetin kautta. Tähän viittasi esimerkiksi kirjoittajien näkemykset terrorismista Euroopan laajuisena ongelmana, sekä painottuminen tapahtumiin Euroopan Unionin sisällä. Tätä painotusta ei voi selittää ainoastaan maantieteellisesti. Kulttuurisesti muslimimailma on pitkään nähty peilikuvana juurikin Euroopalle. Täten on luontaista keskustella jihadistisen terrorismin suhteesta Euroopan, eikä esimerkiksi vain Ruotsiin, koska eurooppalaisen ja islamilaisen kulttuurin suhteelle on huomattavasti laajemmat tietämisen resurssit, joista ammentaa.

Aineistoissa oli myös havaittavissa, että keskustelussa viitattiin usein eurooppalaisiin arvoihin. Prototyyppisyyden nähdään johtavan jäsenten pyrkimykseen muokata omaa käyttäytymistään paremmin vastaamaan kategoriaan liitettyjä piirteitä, silloin kun yksilö kokee sosiaaliseen kategoriaan kuulumisen itselleen keskeiseksi.¹ Eurooppalaisten arvojen korostaminen onkin merkki siitä, että kirjoittajat pyrkivät voimaannuttamaan juurikin eurooppalaista identiteettiä, ja kokivat tämän tärkeäksi.

Tällaista itse-kategorisointia esiintyi laajasti, vaikkakin välillä eri muodoissa. Eniten eurooppalaiset liberaalit arvot, kuten tasa-arvo, ihmisoikeudet ja demokratia, nousivat esiin vertailussa muslimeihin, islamiin, ja jihadismiin. Eurooppalaiset arvot loivat asteikon, jolla toimia ja toista arvioitiin. Kirjoittajat kokivat radikaalin islamin vakaumuksena, joka ei sopinut eurooppalaiseen yhteiskuntaan. Liberaaleja arvoja kuitenkin myös kritisoitiin useissa twiiteissä, kun kirjoittajat vaativat tiukempia toimenpiteitä terrorismin ehkäisemiseksi. Liberaalien arvojen kritiikki vaikuttaisi äkkiseltään epä-eurooppalaiselta itse-kategorisoinnilta, mutta koin aineistossa esiintyvän kritiikin enemmän pyrkimykseksi muovata identiteettiä uuteen suuntaan. Usein terroristit, tai jopa muslimit laajemmin, nähtiin vielä vähemmän eurooppalaisina. Täten, kirjoittajat asettivat itsensä edelleenkin eurooppalaisiksi,

¹ Goldman & Hogg 2016, 544.

mutta lisäsivät diskurssiin neuvottelua siitä, pitäisikö eurooppalaisuutta muokata 2000-luvulle.

SIT:ssä ihmisen nähdään kuuluvan useaan sosiaaliseen kategoriaan samanaikaisesti. SIT myös näkee eri kategorioihin kuulumisen dynaamisena prosessina. Yksilö syntyy yhteiskuntaan, jossa on jo olemassa sosiaalisia kategorioita. Täten yksilö liitetään jo syntyessään joihinkin sosiaalisiin kategorioihin.¹ Elämänsä aikana yksilö kuitenkin liittyy eri sosiaalisiin kategorioihin, ja tämän prosessin kautta yksilölle muodostuu yksilöllinen konsepti itsestään.² Tämän vuoksi ihmiset voivat esimerkiksi samanaikaisesti olla suomalaisia ja eurooppalaisia.

Zygmunt Baumanin mielestä ihminen pohtii identiteettiään nimenomaan silloin, kun hän ei tiedä minne hän kuuluu. Täten identiteetti olisi ihmisen tapa määritellä oma paikkansa ja käyttäytymismallinsa suhteessa muihin ihmisiin.³ Tämän voisi nähdä liittyvän monikulttuurisuuden haasteissa havaittuun kantaväestön heikompaan identiteettiin 2000-luvulla. Kun globalisaatio vähentää myös kantaväestön kytköksiä kotimaahansa, toleranssi vähemmistöasemassa oleville kulttuurisille identiteeteille laskee. Baumanin kuvaama identiteetin pohtiminen etenkin silloin, kun ei tiedä mihin kuuluu, kuvastaa tätä.

Aineistossa havaittu neuvottelu eurooppalaisuudesta voidaan myös liittää tähän kontekstiin. Heikommat identiteetit kohtaavat 2000-luvulla myös kasvaneen terrorismin uhan sosiaalisen muutoksen, jossa etsitään uusia toiminnan strategioita. Kun pohditaan, keitä itse ollaan, toleranssi toisille laskee, ja itsensä rajoja pohditaan uudelleen.

Aineistossani havainnoin, että terrorismin diskurssissa yksilöt lähestyivät aihetta useammin eurooppalaisina, mutta Tukholman iskun jälkeisessä aineistossa oli kuitenkin havaittavissa viittauksia myös pohjoismaiseen identiteettiin. Pohjoismaita ja Pohjolaa käytettiin luomaan vankempaa sidettä terrori-iskun ja suomalaisten välille. Tämän tiiviimmän siteen voisi nähdä heijastuneen myös tiheämmässä keskustelussa aineistossa. Ajallisesti Tukholman iskun jälkeen saavutettiin saman verran twiittejä 3

¹ Hogg & Abrams 1988, 13.

² Stets & Burke 2000, 225.

³ Bauman 1996.

päivässä, kuin 15 päivässä ennen iskuja. Tämä tiiviimpi identiteetti voi myös osaltaan selittää sitä, miksi Ylen teettämässä kyselyssä Tukholman isku kasvatti terrorismin pelkoa suomalaisissa.

SIT liittyy sosiaaliseen identiteettiin konseptin sosiaalisesta vertailusta. Kahden ihmisen vertailussa on kriittistä se subjektiivinen viitekehys, jolla vertailua tehdään. Subjektiivinen viitekehys muodostuu ihmisten yhteisymmärryksestä. Yhteiskunta laajemmin määrittelee tätä pitkälti, mutta yksilöllä on kyky muokata subjektiivista viitekehystä valikoimalla rajallisempia viitekehyskäsitteitä. Nämä viitekehyskäsitteet tulevat pienemmistä yhteisöistä, eli sosiaalisten kategorioiden muodostamista ryhmistä. Sosiaalinen vertailu viittaa siihen, kuinka yksilö vertailee itseään toisiin. Näissä tilanteissa yksilö usein pyrkii tekemään vertailua sellaisessa subjektiivisessä viitekehyskäsitteessä, joka on mahdollisimman edullinen itselleen. Yksilö pyrkii vertailemaan itseään mahdollisimman edullisesti, koska tämä kasvattaa yksilön itsetuntoa. Tutkijat ovat kutsuneet tätä itsetunnon hypoteesiksi.¹ Tämä on helpointa toteuttaa korostamalla niitä piirteitä, joissa sisäinen ryhmä nähdään positiivisena ja ulkoinen ryhmä negatiivisena.²

Täten kirjoittajat aineistossani ovat nähneet sopivimmaksi omaksua eurooppalaisen sosiaalisen identiteetin, sekä suorittaa vertailua eurooppalaisesta viitekehyskäsitteestä käsin. Aineistossa havaitun sosiaalisen vertailun tuloksena syntyi tapoja representoida terrorismissä. Näistä selkeästi vähemmän esiintyi eurooppalais-suvaitsevaisista representointeista.

Eurooppalais-suvaitsevainen representointi pyrki korostamaan sitä, että terroristit edustavat vain pientä väestöosaa. Eurooppalais-suvaitsevainen representointi esitti, että terroristien pyrkimys on saada yhteiskunnat pelkäämään ja ylireagoimaan, vedoten siihen, että ihmisten tulisi välttää antamasta pelolle valtaa. Eurooppalais-suvaitsevaisessa representoinnissa terroristit, ja muut maahanmuuttajat tai pakolaiset, pyrittiin selkeästi erottamaan toisistaan, ja pakolaiset esitettiin kantaväestön ylireagoinnin tai ennakoasenteiden uhreina. Osa argumenteista myös

¹ Hogg & Abrams 1988, 20–21.

² Stets & Burke 2000, 225.

pyrki perustelemaan iskuja jollain muulla kuin uskonnollisella taustalla. Tässä kirjoittajat viittasivat syrjäytymiseen, tai mielenterveyshäiriöihin.

Yleisin representoinnin muoto aineistossa oli eurooppalais-orientalistinen representointi. eurooppalais-orientalistinen representointi liitti muslimit ja islamin laajemmin terrorismin piiriin. Kaikkia muslimeja ei nähty terroristeina, mutta syyt terrorismiin nostettiin uskonnollisista ja kulttuurisista taustoista. Tässä laajempiin uskonnollisiin ja kulttuurisiin piirteisiin viittaamisessa representointi ammensi jo pitkään historiallisesti vaikuttanut diskurssia, orientalismia.

Orientalismi nousi esiin aineistossa tavassa, jolla muslimeja ja islamia kuvailtiin twiiteissä. Useat twiitit esittivät, että islamissa on esimerkiksi raakoja, primitiivejä tai epäoikeudenmukaisia piirteitä, jotka ovat peräisin kaukaisesta historiasta. Islam ja muslimit nähtiin edustavan jotain, joka oli jäänyt maailman kehityksessä jälkeen. Orientin takapajuisuus on ollut aina yksi keskeisiä mielikuvia orientalismissa. Lisäksi orientalismissa usein kuvailtu despotismi näkyi aineistossa tavalla, jolla islamilaisia yhteiskuntia kuvailtiin sortavina.

Orientalismi tarjoaa mahdollisuuden sosiaaliselle vertailulle, joka on otollinen eurooppalaiselle identiteetille. Edellä mainitut orienttiin usein liitetyt piirteet ovat kaikki peilikuvia sille, mitkä mielletään eurooppalaisiksi arvoiksi. Koska meillä on ollut tämä vertailu käytössä jo satoja vuosia, siihen on myös helppo nojata, kun tilanne ja konteksti tekee siitä otollisen.

Identiteetti luo raamit, joiden kautta ilmiötä sekä siihen liittyviä ongelmia ja ratkaisuja tarkastellaan. Orientalismi tukee tätä eurooppalaista identiteettiä, koska se on kehittynyt eurooppalaisuuden rinnalla tavaksi tarkastella ja suhtautua Euroopan alueen ulkopuolisiin kulttuureihin – etenkin muslimimaailmaan. Terroriuhka luo myös ihmisille tarpeen kategorisoida, jotta pelolle on mahdollista määritellä kohde. Orientalismi tarjoaa yhden suunnan tälle kategorisoinnille. Tämä kategorisointi liittyy vahvasti representointiin, jota aineistossa nousi.

Eurooppalais-orientalistisen representoinnin voisi myös nähdä kuvaavan aineiston kirjoittajat, eurooppalaiset, positiivisemmassa valossa kuin aineistossa myös esiintynyt eurooppalais-suvaitsevainen representointi. Johtuen siitä, että orientalmi

on syntynyt Euroopan hegemoniasta naapurialueita kohtaan, orientalistinen diskurssi usein esittää muslimit kehityksessä jäljessä olevina ja liberaaleja arvoja vastustavina, joten eurooppalais-orientalistinen representointi asettaa vertailussa eurooppalaisen sosiaalisen kategorian muslimien edelle. Eurooppalais-suvaitsevainen representointi taas pyrkii erottamaan diskurssin uskonnosta ja kulttuurista ohjaten keskustelua pelon hillitsemiseen sekä esimerkiksi terroristien syrjäytyneisiin taustoihin. Tällöin sosiaalinen vertailu asettaa kirjoittajat puhtaasti yhteiskunnallisesti paremmassa asemassa oleviksi, ilman sen enempää normatiivisia vertailuja. Itsetunnon hypoteesi kenties osittain selittää sen, miksi aineistossa esiintyi enemmän eurooppalais-orientalistista, eikä eurooppalais-suvaitsevaista, representointia.

Lisäksi eurooppalais-orientalistinen vertailu tarjoaa paljoan selkeämmän rajan eurooppalaisen sosiaalisen kategorian ja terroristien sosiaalisen kategorian välille. Tarve määritellä selkeä kohde terroriuhalle ja sen pelolle, voi osaltaan vaikuttaa eurooppalais-orientalistisen representoinnin toistuvuudelle aineistossa. On helpompi erottaa fanaattiset jihadistit eurooppalaisesta kantaväestöstä, kuin länsimaissa kasvaneet syrjäytyneet nuoret.

SIT kuitenkin esittää, että tämä viitekehys on tilannekohtainen; viitekehys on valikoitunut, koska se tarjoaa parhaan mahdollisen sosiaalisen vertailun kussakin(?) tilanteessa ja kontekstissa. Täten muutokset ympäristössä voivat joko muokata viitekehystä tai johtaa yksilöt omaksuma toisen viitekehysten vertailun käsittelemiseen.

Tukholman iskun jälkeen diskurssissa oli havaittavissa samojen sosiaalisten kategorioiden esiintyminen. Aineiston perusteella iskun läheisyys kuitenkin kasvatti ekstaattista ja poliittista todistamista suomalaisissa. Tämän kautta sosiaalisen vertailun sijaan aineistossa esiintyi enemmän vaatimuksia poliittisille toimenpiteille. Poliitiikan peräänkuuluttaminen säilyttää eurooppalaisuuden sekä sen tuoman positiivisen vertailun suhteessa lainvastaisiin radikaaleihin terroristeihin, mutta osoittaa, että Tukholman iskulla oli mobilisoivampi vaikutus, kuin iskuilla manner-Euroopassa. Tukholman iskun tekijä oli kuitenkin kielteisen turvapaikkapäätöksen saanut henkilö, ja diskurssi iskun jälkeen kiinnitti myös enemmän huomiota maahanmuuttajiin ja turvapaikanhakijoihin.

Monikulttuurisuus ei aineistossa tarjonnut vastapainoa maahanmuuttokriittiselle puheelle. Monikulttuurisuuden haasteisiin lukeutuu esimerkiksi se, ettei kulttuurista identiteettiä ole mahdollista rajoittaa yksityiseksi. Tämä tekee kulttuurisen identiteetin tasapainottamisesta kansallista identiteettiä heikompana haastavaa. Lisäksi islam uskontona sisältää osa-alueita, jotka ovat ylikansallisia. Monikulttuurisuus on myös törmännyt haasteisiin toisen polven maahanmuuttajien identiteetin rakentamisessa.

Toisen polven maahanmuuttajat ovat herkempiä rasistiselle puheelle. Ensimmäisen polven siirtolaiset usein jopa olettavat kantaväestön suhtautuvan varautuneesti heihin, mutta myöhemmät polvet eivät ole muuttaneet maahan, eikä heillä ole samaa kokemusta ulkolaisuudesta.¹ Täten kytkökset kulttuurisiin juuriin ovat väistämättä heikompia. Sen sijaan he asuvat valtiossa, joka on luvannut sisällyttää heidät sen yhteisön jäseniksi. Toisaalta nämä henkilöt eivät myöskään ole täysivaltaisia uuden yhteisönsä jäseniä, sillä heidän juurensa ovat muualla.

Daniel Weinstock myös kritisoi monikulttuurisuudessa usein piilevää oletusta siitä, että yksilöt edustavat (kokonaisvaltaisesti) jotain yksittäistä ryhmää. Todellisuudessa me kaikki kuulumme useampaan eri ryhmään, jotka eivät ole toisiaan poissulkevia.² Jos pohdimme asiaa sosiaalisen vertailun näkökulmasta, niin yksilöiden tulisi pyrkiä omaksumaan vahvoja identiteettejä, jotka jossain subjektiivisessa viitekehyksessä näyttävät positiivisesti vertailussa toisiin ryhmiin. Monikulttuurisuus omalta osaltaan myös ohjaa valitsemaan sellaisia identiteettejä, jotka perustuvat syntyperään.

Radikaali jihadistinen identiteetti tarjoaa yksilöille valmiin viitekehyksen, joka näkee tämän positiivisena vertailussa. Tanskalainen terrorismia tanskan puolustusministeriön rahoittamana tutkinut Tomas Precht on määritellyt radikalisoitumisen taustatekijöiksi esimerkiksi muslimi-identiteetikriisin, yhteiskunnallisen segregaatian ja syrjinnän.³ SIT:iin liitettynä nämä taustatekijät näyttävät piirteinä, joissa yksilö kokee epäedunmukaista sosiaalista vertailua.

¹ Hage 2008, 503.

² 2007, 258.

³ 2007, 6.

Identiteettikriisissä yksilö ei pysty omaksumaankään mitään vahvaa identiteettiä, jonka kautta toteuttaa vertailua. Segregaatio ja syrjintä taas lähtökohtaisesti asettavat yksilöä periferialle suhteessa muuhun yhteiskuntaan. Tällöin sosiaalinen vertailu ei myöskään näyttäydym edullisena. Radikalisoitumisen voisi nähdä tarjoavan selkeän vahvan identiteetin, jossa sosiaalisessa vertailussa yksilö voi tarkastella itseään positiivisessa valossa suhteessa muihin.

Jatkotutkimuksen kannalta olisikin mielenkiintoista vertailla olemassa olevaa tutkimusta radikalisaatiosta terrori-iskujen herättämään terrorismin diskurssiin. Tällainen vertailu voisi auttaa arvioimaan, minkälainen vaikutus verkossa tapahtuvalla keskustelulla terrorismista on syrjäytyneiden muslimien radikalisoitumiselle. Yksittäisten toimijoiden radikalisoitumista on myös tutkittu suhteellisen vähän.¹

Lisäksi sosiaalinen media on jatkuvasti kasvava tutkimuskenttä. Oma tutkielmani tarkasteli sosiaalisessa mediassa muodostuvaa diskurssia yksittäisenä kokonaisuutena, mutta sosiaalisen median diskurssin suhdetta muuhun sosiaaliseen kanssakäymiseen ei tutkielman puitteissa pystynyt tarkastelemaan. Tutkimus, jossa aineistona toimii sekä sosiaalinen media, että niiden käyttäjien internetin ulkopuolella tapahtuva sosiaalinen kanssakäyminen, voisi valottaa sosiaalisen median ja muun sosiaalisen kanssakäymisen suhdetta kulttuurin tuottajina.

¹ Spaaij 2010, 855.

Lähteet

Sähköiset lähteet

Kysely: Yli puolet suomalaisista uskoo terrori-iskuun Suomessa vuoden sisällä
(27.4.2017). Yle www-sivu.

<https://yle.fi/uutiset/3-9580867>

Package "tm". R-project.org www-sivu

<https://cran.r-project.org/web/packages/tm/tm.pdf>

Semioottista tulkintaa. Seppo Kangaspunta / Internetix

http://oppimateriaalit.internetix.fi/fi/avoimet/Oviestinta/tiedotusoppi/p2_media-analyysi/3_kuva-analyysi/5_sem.tulkintaa

Terrori-iskun jälkipyykki alkoi Ruotsissa: Miksei iskusta epäiltyä saatu poistettua maasta? (11.4.2017) Yle www-sivu.

<https://yle.fi/uutiset/3-9561161>

Terrorismin uhka-arvio 14.6.2017 (14.6.2017) Suojelupoliisin www-sivu.

http://www.supo.fi/terrorismintorjunta/terrorismin_uhka-arvio

#terrorismi. blogspot.fi www-sivu

<https://terrorismi.blogspot.fi>

Text Mining 101: Topic Modelling. kdnuggets.com www-sivu.

<https://www.kdnuggets.com/2016/07/text-mining-101-topic-modeling.html>

Text Processing Commands. tldp.org www-sivu

<http://www.tldp.org/LDP/abs/html/textproc.html>

The Evolving Role of News on Twitter and Facebook (14.7.2015) Pew Research Center
www-sivu.

<http://www.journalism.org/2015/07/14/the-evolving-role-of-news-on-twitter-and-facebook/>

Tukholman terrori-isku vaati viidennen uhrin – kuusikymppinen nainen kuoli sairaalassa. (28.4.2017) Iltasanomien www-sivu.

<https://www.is.fi/ulkomaat/art-2000005189119.html>

Tutkinta jatkuu, ainakin 4 kuollut Tukholman iskussa – Yle seurasi hetki hetkeltä.

(7.4.2017) Yle www-sivu.

<https://yle.fi/uutiset/3-9553968>

What is Bash? gnu.org www-sivu.

https://www.gnu.org/software/bash/manual/html_node/What-is-Bash_003f.html

What is R? R-project.org www-sivu.

<https://www.r-project.org/about.html>

Ylen uhkakuveyskysely: Tukholman isku lisäsi selvästi suomalaisten väkivallan ja terrorismin pelkoa (18.4.2017) Yle www-sivu.

<https://yle.fi/uutiset/3-9560214>

Kirjalliset lähteet

Ahmed, Sara 2004: *The Cultural Politics of Emotion*. Routledge.

Bauman, Zygmunt 1996: *From Pilgrim to Tourist - or a Short History of Identity*. *Questions of Cultural Identity* vol 21, 19-38.

Berry, John 1997: *Immigration, Acculturation, and Adaptation*. *Applied Psychology*. (46) 1, 5-68.

Chouliaraki, Lilie & Fairclough, Norman 1999: *Discourse in Late Modernity: Rethinking Critical Discourse Analysis*. Edinburgh University Press.

Cook, David 2005: *Understanding Jihad*. University of California Press.

Dodovski, Ivan & Pendarovski, Stevo 2011: *Constructing Europe as a Global Power: From Market to Identity?* V. I - Biblo, dooel, Skopje.

Ehn, Billy & Löfgren, Orvar 2001: *Kulturanalyser*. Gleerups.

Frosh P and Pinchevski A 2009: Introduction: why media witnessing? Why now? In: Frosh P and Pinchevski A (eds) *Media Witnessing: Testimony in the Age of Mass Communication*. Palgrave and McMillan, pp. 1–19.

Goldman, Liran & Hogg, Michael A. 2016: Going to extremes for one's group: the role of prototypicality and group acceptance. *Journal of Applied Social Psychology* 2016, 46. 544–553.

Hage, Ghassan 2008: Analysing Multiculturalism Today. *The SAGE Handbook of Cultural Analysis*. Toim. Bennett, Tony & Frow, John. SAGE.

Hall, Stuart 2003 (suom. Mikko Lehtonen): Monikulttuurisuus. *Erilaisuus*. Toim. Lehtonen, Mikko & Löytty, Olli. Vastapaino.

Hall, Stuart 1999: *Identiteetti*. Mikko Lehtonen & Juha Herkman (suom.) Vastapaino.

Hay, Denys 1957/1968: *Europe - The Emergence of an Idea*. Edinburgh University Press.

Hedges, Chris 2014: *War is a Force That Gives Us Meaning*. Routledge. Kindle edition.

Hill, Christopher & Smith, Michael 2005: *International Relations And The European Union*. Oxford University Press.

Hogg, Michael A., & Abrams, Dominic 1988: *Social Identifications: A Social Psychology of Intergroup Relations and Group Processes*. Routledge.

Horsti, Karina 2013: De-ethnicized victims: Mediatized advocacy for asylum seekers. *Journalism* 14(1). 78-95.

Johnstone, Barbara 2007: *Discourse Analysis*. Oxford: Blackwell Publishing.

Keukeleire, Stephan & MacNaughtan, Jennifer. *The Foreign Policy of The European Union*. Palgrave Macmillan 2008.

Kuula, Arja 2006: *Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys*. Tampere: Vastapaino.

Kyriakidou, Mariah 2015: Media witnessing: exploring the audience of distant suffering. *Media, Culture & Society* 2015, Vol. 37(2) 215–231.

Little, Douglas 2002: *American Orientalism*. University of North Carolina Press.

Lucarelli, Sonia & Manners, Ian 2006: *Values and Principles in European Union Foreign Policy*. Routledge.

Lutz, Catherine & Collins, Jane 1993: *Reading National Geographic*. University of Chicago Press.

Malkki, Leena 2011: Suomessa ei ole terrorismia, koska "Suomessa ei ole terrorismia": 2000-luvun väkivallanteot ja tulkintojen merkitys. *Suomi - terrorismi - Supo*. Kullberg, A. (toim.). Helsinki: WSOY, s. 204-224.

Multiculturalism and Political Theory. Toim. Laden, Anthony & Owen, David. Cambridge University Press.

Pietikäinen, S. & Mäntynen, A. 2009: *Kurssi kohti diskurssia*. Vastapaino, Tampere.

Precht, Tomas 2007: *Home Grown Terrorism and Islamist Radicalisation in Europe: From Conversion to Terrorism*. Danish Ministry of Defence.

Pöysä, Jyrki 2010: Lähiluku vaeltavana käsitteenä ja tieteiden välisenä metodina. *Vaeltavat metodit*. Toim. Pöysä, Jyrki; Järviluoma, Helmi & Vakimo, Sinikka. Suomen kansantietouden tutkijain seura.

Said, Edward 1978/1995: *Orientalism - Western Conceptions of The Orient*. Penguin.

Said, Edward 1993/1994: *Culture and Imperialism*. Vintage.

Schleifer, Ron 2006: Psychological Operations: A New Variation on an Age Old Art: Hezbollah versus Israel. *Studies in Conflict & Terrorism* 29:1. 1-19.

Smith, Karen. *The Making of EU Foreign Policy: The Case of Eastern Europe*. Palgrave Macmillan 1999.

Spaaij, Ramon 2010: The Enigma of Lone Wolf Terrorism: An Assessment. *Studies in Conflict & Terrorism* 2010, 33: 854–870.

Stets, Jan E. & Burke, Peter J. 2000: Identity Theory and Social Identity Theory. *Social Psychology Quarterly*, Vol. 63, No. 3. (Sep., 2000). 224–237

Swidler, Ann 1986: Culture in Action: Symbols and Strategies. *American Sociological Review*. 1986 Vol 51, No. 2: 273–286.

Tuman, Joseph 2009: *Communicating Terror: The Rhetorical Dimensions of Terrorism*. Sage Publications.

Turner, Bryan 1989: From Orientalism to Global Sociology. *Sociology*. vol 23 no. 4, pp 629-638.

Turunen, Arja 2011: *Hame, housut, hamehousut! Vai mikä on tulevaisuutemme? naisten päällyshousujen käyttöä koskevat pukeutumishjeet ja niissä rakentuvat naiseuden ihanteet suomalaisissa naistenlehdissä 1889-1945*. Kansatieteellinen Arkisto 53. Helsinki: Suomen Muinaismuistoyhdistys.

Weinstock, Daniel 2007: Liberalism, Multiculturalism, and the Problem of Internal Minorities.

Wendt, Alexander 1994: Collective Identity Formation and the International State. *The American Political Science Review*, Vol 88, No. 2 (Jun., 1994), pp. 384-396.

Zeitoff, Thomas 2011: Using Social Media to Measure Conflict Dynamics: An Application to the 2008 –2009 Gaza Conflict. *Journal of Conflict Resolution*. 2011 55 (6): 938–969.